БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 64 (11050) | 1966 оной мартын 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ҮЙЛЭДБЭРИИН ДААБАРИ БА ГАРГАШЫН ЛИМИТ

«Бүхы юумэндээ нарин нягтаар хандажа һураха ёһотойбди. Хамаг техникэ, тоһо түлишэ үдэр бүхэндэ тон гамтайгаар хэрэглэхэ, автотранспорт эзэн ёһоор ашаглаха, элдэб хэрэгсэл, эдеэ хоолой зүйл, мүнгэ зөөри нэгэшье үрилтэ хоролтодо оруулхагүй. Энэ хадаа колхозник, совхозой хүдэлмэришэнһөө эхилээд, хүтэлбэрилэгшэ хүрэтэр — хүн бүхэнэй хабаадаха хэрэг» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленумэй материалнууд соо тодо һонороор заагдана.

Энэмнай мүнөө илангаяа ехэ удха шанартай болоод байна. Үйлэдбэриин гол хүсэнүүдые һайнаар ашаглаха, продукци ехээр гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, материально-техническэ болон мүнгэн зөөри гамтай наринаар хэрэглэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр урмашуулха тухай партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо тэмдэглэгдэнэ.

Урдынхидал продукци абалга хэдышье ехэ гаргашагай бэегээр, үнэ сэн ехэтэйшье байг хамаагүй, продукци абтаал һаа болоо гэжэ тоолодог саг дүүрээ. Тиимэһээ хүн бүхэн даажа байһан ажалдаа бодото эзэн ёһоор хандан, хайшан гээл һаа эдеэ хоолой зүйл элбэгээр аад, нэн түрүүн гаргаша багатайгаар үйлэдбэрилхэмни ааб гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябаха ёһотой.

Эгээл тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэндэ бригада, фермэ, отаранууд ажахын тоосоондо оруулагдажа, тэдэндэ тодорхой тусэб даабари табижа үгтөөд, ямар продукци үйлэдбэрилхэб, энээндэнь хэды шэнээн гаргаша хэгдэхэб гэжэ тусхай лимит тогтоогдоод, тэрэнииень нарин нягтаар хинан шалгажа байха саг ерээ. Тиигээгүй сагтаа ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр, хямда сэнтэйгээр үйлэдбэрилхэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэнь бэрхэтэй.

Энээниие хаһа сагтань ойлгожо, үйлэдбэриингөө һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулһан колхоз, совхозууд һайн үрэ дүн туйлажа байна.

Жэшээ болгон, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозые абаад үзэе. Совхозой директор, экономическа эрдэмэй кандидат, КПСС-эй XXIII съездын делегат Ц.-Д. Доржиевай үүсхэлээр 1961 онһоо эхилжэ, бүхы һалбаринуудынь ажахын тоосоондо оруулагдажа, бригада, фермэ, отара бүхэндэ продукци үйлэдбэрилхэ тодорхой даабари табижа үгтөө. Тэрээн сооһь ямар ургамал тарижа, хэды шэнээн ургаса абахаб, энээндэ хэды тухай гаргаша хэгдэхэб, центнер продукциин өөрынь үнэ сэн хэды түгэрэгтэ байхаб гэжэ хуу уридшалан тодорхойлогдоно. Малай фермэ, отарануудта баһал тиимэ үйлэдбэриин даабари, гаргашын лимит табигдажа үгтөө. Ажахын тоосооной даабариин хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһаниие тон наринаар хинан шалгаад, үрэ дүнгыень хаһа саг сооһь гаргажа, дутуу дундыень дары элиршүүлдэг. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, продукци үйлэдбэрилхэ түсэб даабаряа дүүргэһэн, мүнгэ зөөри алмаһан хүнүүд бодогоор урмашуулагдадаг, харин хайша хэрэгээр хүдэлжэ, даабаряа дүүргээгүй, мүнгэ зөөри үлүүсэ гаргашалһан хүнүүд алишье талаараа хохидолдо ородог.

Энээн дээрэһээ механизатор, малшан, хонишон, һаалишан бүхэн түсэб даабаряа хайшан гээ һаа һайнаар дүүргэхэ, хамаг юумэе бага ехэшье һаань гамнаха, арьбалха алмахамни ааб гэжэ оролдоно.

Хэдэн жэлэй саада тээ тус совхозой Хүсөөтын һаалиин фермэдэ һү һааха, тугал түлжүүлхэ түсэбөөшье дүүргэдэггүй, үбһэ тэжээлээ эзэн бусаар гаргашалжа, үбэлэй тэгэндэ «хамар хададаха» үбһэгүй болошоод, үнеэдээ мөөрэлдүүлжэ байгша һэн. Мүнөө малайнгаа үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлэдхэжэ, дандайшатар хуридхөөд, һайнаар буйлуулжа, нарин нягтаар гаргашална. Үнеэн бүхэндэ тусхай рацион табяад, һү шэмынь зэргээр үбһэ тэжээлыень нормоор шэгнэжэ үгэнэ. Байгша ондо фермынхид өөһэдөө 4548 центнер һү һааха гэһэн даабаритай. Тэрэниие дүүргэхын тула фермын 17 һаалишад үдэр бүри, һарадаа хэды шэнээн һү һаахаб гэжэ хуу тодоор тоологдонхой. Энээнһээ эхилжэлэн, һаалишан бүхэн ямар үнеэнһөө үдэртөө, һарадаа, жэл соо хэды шэнээн һү һаахаб гэжэ дууһан тусхай дэбтэр дээрэ бэшэгдээд, хүн бүхэндэ үгтэнэ. Эдэ тоонуудынь миил таамагаар абтажа бэшэгдэдэггүй. Ямар үнеэн урда жэлынь хэды литр һү үгөөб гэжэ харалсажа, мүн һара бүхэндэ гурба дахин шалгалта хэжэ һаагаад (контрольная дойка), һү шэмыень тодорхойлһон хойноо даабари үгэнэ.

— Урдаа тодорхой түсэб даабаритай, үбһэ тэжээл, ажалай хүлһэнэй мүнгэ болон бусад хэрэгсэл гаргашалха лимидтэй байхадаа, миил таамагаар, нюдэ балай хүдэлһэндэ орходоо тад ондоо байна. Үдэр, арбан хоног, һара бүриингөө даабари ямараар дүүргэжэ байнабибди, хэн һайнаар, хэниинь муугаар хүдэлөөб, хаана үлүү ехэ гаргаша хэгдэнөб гэжэ ажалаа гэрэл тодо дээрэхидэл элеэр хаража байдаг болообди, — гэжэ эндэхи отделениие эрхилэгшэ Ц-Г. Цыдыпов хөөрэнэ.

Үдэр, һара, квартал бүриин, мүн бүхы жэлэй нэгэ тодорхой түсэб, даабаритай байхадаа, хайшан гээ һаа тэрэнээ һайнаар дүүргэхэбиб гэжэ тэдэнэр ходо бодомжолжо, оролдожо ябана. Энэ хүдэлмэри жэлэй эхинһээ хойшо Хүсөөтын фермын болон совхозой бусадшье фермэнүүдэй олонхи һаалишад арбан хоног, һара бүриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэнэ ха юм. Мүн ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бүхы 53 отарануудай гурбан гараниинь нёдондо хурьга түлжүүлхэ, нооһо хайшалха болон үйлэдбэриингөө бусад даабари үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай гаргашын мүнгэ зөөри һайса алмаад, тус тустаа 4—7 мянга түхэриг түхэригэй сэбэр олзо оруулаа.

Урдань таряан, мал ажал дээрэшье хүдэлһэн хүнүүд энэ тэрэ жэжэ хэрэгсэл: хүнэг, бидон, аса, тармуур, зэр зэмсэг гэхэ мэтые гамнаха гэжэ мэдэдэггүй, дайралдаһан газартаа хаяжархёод, эбдээд, бригадирһаа шэные эрижэ байдаг һэн. Мүнөө тиимэ юумэн үгы. Хүн бүхэн тушаажа абаһан зөөрсэ наринаар абажа, хуушараа һаань һэльбээд, заһаад ябаха гэжэ оролдоно. Эрбээ тиигэнгүй, сагһаань урид эбдээд, үгы хээд, шэные худалдажа абаа һаань, ажалаймнай гаргашын мүнгэн ехэ болохо гэжэ мэдэнэ ха юм. Фермэ, отарануудта урдань үбһэ тэжээл малда горитой бэлэдхэгдээшье һаа, тэрэнь хайша хэрэгээр гаргашалагдаад, үбһэ тэжээлэйнгээ килограмм бүхэниие һайнаар, зүбөөр буйлуулжа, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхээр оролдохо, бага ехэшье юумые алмаха арьбалха гэжэ оролдоно.

Совхоз 1961 ондо 300 мянган түхэригэй гарзада ороһон һаа, һүүлэй гурба-дүрбэн жэлдэ ходо ашаг олзотой гаража байна.

Тус ажахын дүй дүршэл дээрэһээ харахада, колхоз, совхоз бүхэндэ энээниие нэбтэрүүлжэ, фермэ, отара, бригада болон хүн бүхэндэ хэхэ ажалайнь, бүтээхэ юумэнэйнь түсэб, даабари тодорхой һайнаар табижа, мүнгэ зөөри гаргашалха нарин лимит тогтоожо үгөөд байбал, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр, хямда сэнтэйгээр үйлэдбэрилхэ арга боломжо хизааргүй. Энээндэ тиимэ орёо бэрхэтэйшье юумэн үгы.

Мүнөө шэнэ табан жэлэй түсэб арад зоной хүсөөр, тэдэнэй ухаан бодолоор бэелүүлэгдэхэ, энээндэ хүн бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо заагдана ха юм. Тиимэһээ ажалшан бүхэн өөрынгөө хэхэ хүдэлмэриин тодо һонор зорилготой, тусхай даабаритай, тэрэнэйнгээ дүүргэлтын түлөө бодотоор харюусалгатай байха болоно бшуу. Тиигэбэл колхоз, совхозуудай экономико түргэн бэхижэхэ, арад зоноймнай ажабайдал бүри дэлгэр, жаргалтай һайхан болохо бшуу.

Гэхэтэй хамта республикын олонхи ажахынуудта бригада, фермэ, отарануудые ажахын тоосоондо оруулжа, тэдэндэ продукци үйлэдбэрилхэ, мүнгэ зөөри гаргашалха лимит табижа үгэхэ тушаа үшөөл биратай юумэ хэгдэнэгүй. Хуушанайнгаал ямаар хүдэлһөөр. Илангаяа Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхоздо, мүн бусад олохон ажахынуудта, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хяагтын, Улаан-Үдын аймагуудай зарим колхоз, совхозуудта энэ хүдэлмэри ехээр унжагайруулагдана. Энэ шухала хэрэгые тэдэргэ татажа огто болохогүй. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр гаргахаһаа гадна, мүн тэрэнээ гаргаша багатайгаар үйлэдбэрилхэ, хамтын мүнгэ зөөри шадаал һаа һайса алмаха гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй гол ажахые хүгжөөлгын гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

НИКОЛАЙ ГОМБОЕВ, АРСЕНИЙ КОЧНЕВ ГЭГШЭД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Эдэ хонишодой бригаданууд хонин бүриһөө хурьга абаба

ЗЭДЭ. Аймаг дотор зуун хонин бүриһөө зуун хурьга абаһан хонишодой бригаданудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Һаяхан Борьёогой совхозой бэрхэ хонишон Арсений Кочневой отарынхид 717 эхэ хониһоо 717 хурьга абажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байһан тухайгаа мэдээсэбэ. Энэ хонишон һүүлэй хэдэн жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ шадана. Тиихэдээ хабар эртэ, мартын тэнгэзр хабаржаанда, хагда шулбы элбэгтэй газарта нүүдэг гуримтай.

Үнгэрһэн жэлдэ аймагай хонишодой мүрысөөндэ эрхимлэжэ, мотоцикл шан абаһан «Коммунизм» колхозой суута хонишон Николай Гомбоевой бригадынхид энэ жэлдэ баһал һайнаар ажаллажа байна. Мүнөө эдэнэр 662 хониһоо 662 хурьга абаад, бултыень түлжүүлээ.

Эрэ түрүү хонишодой отаранудта түл абалга үргэлжэлһөөр.

В. КЛОЧИХИН.

ТҮЛӨӨҺЭГҮЙ ПУТЁВКООР

Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство колхоз, совхозуудай түрүүшүүлдэ уласхоорондын туристнуудай «Спутник» гэжэ лагерьта ошохыень түлөөһэгүй путёвкоор шагнаба. Энэ лагерь Сочи городой дүтэ шадар, Хара далайн эрьедэ байдаг. Түлөөһэгүй путёвко абагшадай тоодо Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан В. Т. Суходубенко, Хяагтын Худэриин совхозой комбайнер Д. Ц. Юмбатов, Түнхэнэй Саянай совхозой тракторист В. Р. Раднаев болон бусад орно.

В. ШНАЙДЕР.

СОВЕТ ПОЛИПРОПИЛЕН

Полипропилен гаргаха промышленна установкын түхеэрэлгэнүүд Москвагай нефть шанаржуулдаг заводто хабсаргагдажа дүүргэгдэбэ. Нефть шанаржуулгын үедэ гарадаг энэ продукт олон үнэтэ шанартай, бүхэ байдаг юм. Полипропиленһээ үргэн хэрэглэлэй хэдэн зуугаад зүйл, тракторла, автомобильна промышленностьда хэрэгтэй детальнуудые бүтээжэ болохо юм. Зураг дээрэ: полипропиленэй үйлэдбэриин установкын юрэнхы түхэл.

ТАСС-ай фотохроника.

Адууһа малаа олошоруулха, ашаг шэмыень ехэдхэхэ

1966 ондо республикын малшадай абаһан

СОЦИАЛИС УЯЛГА

Бидэ, һаалишад, тугалшад мал адуулагшад, гахайн, шубуунай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд республикын зүблөөндэ сугларжа, 1965 оной дүнгүүдые зүбшэлгэдэ хабаадаад, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха талаар КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлсэхэ тухайгаа хөлсэжэ, 1966 ондо мал ажал хүгжөөхэ талаар тодорхой зорилгонуудые хараалһан байнабди.

Энэ зүблөөн хадаа манай орон дотор арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбүүдэй проектын гараад, партиин XXIII съездэ зүбшэгдэхэеэ байха үедэ үнгэрбэ. Энээниие бүхы совет арад халуунаар дэмжэжэ, ажалайнгаа дүнгүүдые гаргажа, шэнэ табан жэлые яажа бэелүүлэлсэхэ тухайгаа хэлсэнэ гээшэ.

Республикымнай колхоз, совхозуудай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, 1965 ондо зарим тэды амжалта туйлаа. Эбэртэ бодо малай, гахайн, хонидой тоо толгой олошороо. Үнгэрэгшэ жэлдэ урзанданайхиһаа нилээд олон тугал, хурьга, поршоонхонууд абтаһан. Колхоз, совхозууд һү һаалияа нэмээһэн, малаа һайнаар адуулдаг, таргалуулдаг болоһон, хонин, гахай, тахяа, шубуу үсхэбэрилгые һайжаруулһан байна. Энэнь республика дотор мяха абалгые 19 процентээр (тэрэ тоодо гахайн мяха—53), һү—11, үндэгэ—25 процентээр ехэдхэхэ арга олгоо. Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн, абтаһан продукциин өөрынь үнэ хямдарһан, шанартай болоһон, тиигэжэ колхозуудай экономико хүгжэһэн.

Мал ажал хүгжөөлгөөр эгээл ехэ амжалта туйлагшадай тоодо Кабанскын, Хориин, Улаан-Үдын, Прибайкалиин аймагуудай колхоз, совхозууд ороно. Эдэ нютагуудта ниитын малай тоо, илангаяа гахай, шубуун олоор үсхэбэрилэгдэжэ, ехэ продукци үйлэдбэрилэгдөө, гүрэндэ элбэгээр худалдагдаа. Ажахынуудай дундаһаа Борьёогой, Охин-Булагай, Байгалай совхозууд, Прибайкалиин «Заветы Ильича», Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд шалгарба.

Гахайнуудай һүрэгүүдые олошоруулха тушаа үүсхэл гаргаһан Шэргинскэ совхозой ажал хэрэг һайшаалтай. Тус ажахы 1965 ондо урзанданайхиһаа 8641 центнерээр ехэ мяха үйлэдбэрилөө. Гахайн мяха абалгые Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхоз 2,4 дахин, Баргажанай совхоз 2,8 дахин ехэдхэжэ шадаа. Шубуу үсхэбэрилгээр, нугаһанай мяха абалгаар Кабанскын совхоз суурхаба. Энэ ажахы 1965 ондо хамта 9250 центнер нугаһанай мяха абаһан, тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгые горитой хямдаруулһан, энэ һалбарине олзо доход ехэтэй болгоһон байна.

Республика доторнай ажалай түрүүшүүл олон. Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхозой Покровско фермын һаалишад үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2175 килограмм, хүдөө ажахын институтай һуралсалай ажахын һаалишан А. Е. Степанова—4674, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Н. Жалсанова—3100, Сэлэнгын совхозой һаалишан Н. Тадбашкина—3323 килограмм һү һаагаа.

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой малшан Б. Б. Ранжуров нёдондо зунай бэлшээриин үедэ малаа сүүдхын дунда зэргээр толгой бүриин 1045 граммаар, Зэдын аймагайТориин совхозой малшан И. П. Зайцев—1040, Түнхэнэй Саянай совхозой малшан С. Маншеев—1145 граммаар нэмээгээ. Кабанскын совхозой тугалшан А. Н. Мертвецова жэл бүридэ даадаг тугалнуудаа һайнаар харууһалжа, тус бүриинь сүүдхэдэ 600—700 граммаар нэмээнэ.

Ажалдаа дүршэлтэй гахайшад республикадамнай олошоронхой. Хяагтын аймагай «Родина» колхозой гахайшан И. П. Степанов, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан А. С. Панькова, «Скотооткорм» трестын Улаан-Үдын совхозой гахайшан К. И. Казазаева гэгшэд тэдэнэй тоодо ороно. Хяагтын Пограничина совхозой гахайн фермые даагша Я. И. Лазарев, эндэхи техник-үрэжүүлэгшэ нүхэр Кузьмина, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой гахайн фермые даагша Н. С. Мясникова, Шэргинскэ совхозой гахайн фермые даагша Д. Н. Буянов болон бусадууд һайнаар ажаллана.

Ехэ амжалта туйлаһан шубуушалай тоодо Улаан-Үдын аймагай «8-ое Марта» колхозой М. А. Орлова ороно. Тэрэ тахяа бүриһөө 136 үндэгэ абаа. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой шубуушад И. Новокрещенных, Н. Гомзякова гэгшэд тахяа бүриин 141 үндэгэ, Кабанскын совхозой Е. Б. Филонова нугаһан бүриһөө 123 үндэгэ абаа.

Түрүү малшадай туйлаһан амжалтанууд республикымнай колхоз, совхоз бүхэндэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудай ехэ байһаниие элиршэлэн харуулна.

Бидэнэр, республикын зүблөөндэ хабаадагшад, ажалайнгаа амжалта тухай хэлсэжэ байхадаа, мал ажал хүгжөөлгэдэ үшөөл ехэ дутагдалнууд бии, шиидхэгдээгүй асуудалнуудшье олон гэхэ байнабди. Олохон ажахынууд ниитын малые гарза хоролтодо оруулна, һубайруулна. Мал адуулга, шахан таргалуулгые муугаар эмхидхэнэ. Гүрэндэ тушаагдаха мал туранхай, худалдагдаһан һүнэй шанарынь бирагүй байдаг. Зарим ажахынууд үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ мянгаад килограмм һү һаана. Арга боломжонуудай байгаашье һаа, бусад ажахынууд гахай үсхэбэрилхэ, тахяа олошоруулха хэрэгтэ анхарал табинагүй.

Мүнөө табан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлые үнгэргэжэ байнабди. Тиимэһээ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда хүдөө ажахын продукци абалгые горитой дээшэлүүлхэ зорилго энэ жэлдэ табигдана.

Бидэнэр, Буряад ороной малшад, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй табиһан зорилгые, 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые нухалха дээрэ тоолоод, 1966 ондо иимэ социалис уялга абанабди.

1. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын, тоо толгойень олошоруулхын, үйлэдбэридэ түрүү арга, наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлэн, мал ажалһаа ажалай болон мүнгэ зөөриин гаргаша багатайгаар продукци ехээр абажа гүрэндэ худалдахын тулада бүхы ажахынуудта—бригада, фермэ бүхэндэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

Тиигэхэдээ ингэжэ һануулнабди. Манай энэ зүблөөнэй урда республикын механизаторнууд, хонишод, свёкло-шод баһал өөһэдөө зүбшэжэ, социалис уялгануудые абаһан: байгша ондо түсэбһөө гадуур 10 мянган тонно ороохо таряа, 2 мянган тонно овощ, 1000 тонно саахарай свёкло, 100 тонно ноохо гүрэндэ худалдахаар шиидэһэн байгаа. Энээнэй хажуугаар бидэ мүн лэ өөһэдынгөө хубитые оруулха—1966 ондо хараалһан түсэбһөө гадуур 20 мянган центнер мяха, нэгэ миллионһоо үсөөн бэшэ үндэгэ худалдаха уялга абанабди.

1966 ондо абтаһан уялгымнай ёһоор түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушаагдаха продукциин хэмжээн аймаг бүхэндэ иимээр хубаарилагдаха гэбэл:

Баргажанда: ороохо тарьяа—500 тонно, мяхан—100, һүн—50, нооһон—5 тонно, 10 мянган үндэгэ;

Баунтада: һүн—30 тонно,

Бэшүүртэ: ороохо тарьяа—1500 тонно, овощ—100, мяхан—100, һүн—200, нооһон—10 тонно, 270 мянган үндэгэ;

Зэдэдэ: ороохо тарьяа—1000 тонно, мяхан—100, һүн—200, нооһон—50 тонно, 200 мянган үндэгэ;

Яруунада: ороохо тарьяа—500 тонно, мяхан—50, һүн—200, нооһон—5 тонно, 80 мянган үндэгэ;

Загарайда: овощ—500 тонно, мяхан—25, һүн 100 тонно, 300 мянган үндэгэ;

Захааминда: мяхан—100 тонно, һүн—20 тонно;

Кабанскда: ороохо тарьяа 1000 тонно, мяхан—200, һүн—400, нооһон 5 тонно, 50 мянган үндэгэ;

Хяагтада: ороохо тарьяа—500 тонно, мяхан—100, һүн—200, нооһон—10 тонно, 200 мянган үндэгэ;

Мухар-Шэбэртэ: ороохо тарьяа—2000 тонно, овощ—300, мяхан—150, һүн—200, нооһон—10 тонно, 300 мянган үндэгэ;

Прибайкалида: ороохо тарьяа 200 тонно, овощ—100, мяхан—50, һүн—100 тонно;

Сэлэнгэдэ: ороохо тарьяа—500 тонно, мяхан—50, һүн—100, нооһон—10 тонно, 80 мянган үндэгэ;

Түнхэндэ: ороохо тарьяа—500 тонно, овощ—200, мяхан—50, һүн—100 тонно;

Улаан-Үдын аймагта: ороохо тарьяа—1000 тонно, овощ—800, мяхан—50, һүн—100 тонно, 200 мянган үндэгэ;

Хоридо: ороохо тарьяа—1000 тонно, мяхан—25, һүн—100, нооһон—5 тонно, 100 мянган үндэгэ;

Шубуунай фабрика: —20 тонно мяхан, 50 мянган үндэгэ;

«Скотооткорм» трест: мяхан—50 тонно;

2. Мал ажал, шубуу үсхэбэрилгэ тушаа табигдаһан зорилгонуудай бэелүүлгэ үбэлжөөлгын ямараар үнгэргэгдэһэнһөө болохо байһаниинь мэдээжэ. Хаана, ямар ажахынуудта малай эдишэ багаар бэлдэгдэһэн байнаб—тэндэ тэжээлынь гамтайгаар гаргашалагдаха, нэмэлтэ тэжээл бэлдэгдэжэ абтаха ёһотой. Энэ зорилгоор гидролизно аргаар һолоомо буйлуулха, малда минеральна тэжээл үгэхэ, мочевинэ хэрэглэхэ, гидропонно аргаар ногоо ургуулха, малдаа булеэн уһа уулгаха. Тиигэжэ үбэлэй хаһада ниитын малые гарзада оруулангүйгөөр ондо оруулха.

3. Тиихэдэ түл абалга, тэрэниие түлжүүлгэ ехэ малайнь ямараар харууһалагдажа байһанһаа болодог. Энэ ушарта малые һайнаар эдеэлүүлхэ, илангаяа хээлитэй ябаһан эхэ малые тусгаар харууһалгада табиха.

Үнеэн бүриһөө тугал абахын, эхэ гахай бүриһөө 18-һаа үсөөн бэшэ, эмэ гахайнуудһаа тус бүриһөөнь 6-һаа үсөөн бэшэ поршоонхо абахын тулада, үрэжүүлгын хүдэлмэри саг сооһь эмхидхэхэ, илангаяа залуу малые һайнаар харууһалха шухала.

4. Колхоз, совхозууд бүхэндэ залуу мал түлжүүлхэ, шахан таргалуулха тусхай гүүртэ, фермэнүүдые эмхидхээд, малай харууһа, адуулгые һайнаар эмхидхэжэ, бэлшээгдэдэг малай шэгнүүрые толгой бүриин сүүдхэдэ 500—600 граммаар, шахагдажа байһан малые 700—800 граммаар нэмээхэ арга олгохо.

Гахайнуудые олоорнь барихада, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха арга ехэ болоно. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ 80 мянган центнерһээ бага бэшэ гахайн мяха абаха, шахалтада байдаг гахайнуудые һайнаар хаража, шэгнүүрыень тус бүриин сүүдхэдэ 400 граммһаа бага бэшээр, түлжүүлэгдэхэ гахайнуудые—300 граммаар нэмээхэ болонобди.

5. Һү һаали абалгые ехэдхэхын тулада үнеэдэй тоое олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ. Энээнэй ашаар республика дотороо һү һаалгые үнеэн бүриһөө 1600 килограмм хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

6. Үндэгэ, шубуунай мяха абалгые ехэдхэхын тулада тэмсэхэ. Жэлэй эсэс болотор 16 мянган центнер шубуунай мяха, 25 миллион үндэгэ абаха. Тахяа бүриһөө колхоз, совхозуудта—110 үндэгэ, шубуунай фабрикада—130 үндэгэ абаха.

7. Племенной хүдэлмэри зүбөөр эрхилхэ. Энэ зорилгоор ажахы бүхэндэ үүлтэртэ үнеэдэй гүүртэнүүдые эмхидхэхэ, малайнь харууһалгые, эдеэлүүлгые, тоо бүридхэлые һайжаруулха. Үүлтэртэ үгтай малые зүбөөр шэлэхэ арга хэрэглэхэ. Малые бүлэглэхэдөө гү, али гүүртэ болгожо табихадаа наһа зүһыень, үүлтэрыень, классыень харалсаха. Искусственна үрэжүүлгэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, эгээл һайн үүлтэрэй бухануудые тарээндэ хэрэглэхэ. Үнеэдэй болон бухануудай оро һэлгэхэ залуу малые хэрэглэмжыень харижа үдхэхэ.

8. Ниитын малда, тахяа шубуудта хүсэд хүрэхөөр тэжээл бэлдэхэ, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха. Наг шэбхэ зоолгые, даадаг сабшалан дээрэһээ үбһэ ногоо хуряалгые эмхидхэхэ. Тиихэдэ силос даража абаха, корнеплод тарижа ургуулха хэрэгтэ хабаадаха.

9. Мал ажал дээрэ оньһожоруулга хэрэглэлгэдэ хэмжээ хараалха, илангаяа малай байрануудые сэбэрлэдэг, тэжээл тараажа үгэдэг арга хэрэглэхэ, бэлэн уһатай болгохо хэрэгтэ анхарал хандуулха.

10. Малшадай дунда саг үргэлжын һуралсал эмхидхээгүйдэ мал ажалһаа продукци абалгые эрид дээшэлүүлжэ, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулжа болохогүй байна. Энээниие мэдэржэ, зоотехническэ һуралсалда үргэнөөр хабаадаха, тиигэжэ өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ республикынгаа бүхы малшадта ханданабди.

Продукци абалгада ажалай болон мүнгэ зөөриин гаргашые хороохын тулада үйлэдбэриингөө түсэбые хэдодоо дүүргэхэ, алмалта хэхэ шухала. Тэжээл гаргашалгада, мал ажалай бусад хүдэлмэридэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай шангаар тэмсэхэ болгодоно.

Бидэ, республикын зүблөөндэ хабаадагшад социалис мүрысөөндэ оролсохоодоо, ниитын мал ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень арьбадхаха, мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха талаар ехэ уялгануудые абаад, ажахы бүхэндэ, бригада, фермэ бүхэндэ, малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, тиигэжэ КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтажа, шэнэ табан жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень республикынгаа бүхы малшадта, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ ханданабди.

(Энэ уялга республикын малшадай зүблөөндэ абтаба).

МОСКВАҺАА МЭДЭЭНЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

„Космос—110" гэжэ хэмэл одоной ниидэлгэ амжалтатайгаар дүүрэбэ

Газарые тойрон дабшаха «Космос—110» гэжэ хэмэл одоной 1966 оной февралиин 22-то Советскэ Союзһаа табигдахада, тэрэн дээрэ амитад һуулгагдаһан байгаа. Ниидэлгэнь мартын 16-да Газарые 330-дахяа тойрожо ябахадаа дүүргэгдэжэ, онгосо урид хараалагдаһан районд амжалтатайгаар буугаа. Хорин хоёр шахуу хоногой турша соо ниидэхэ үедэнь онгосо дээрэ тодхогдоһон научна аппаратурын туһаламжаар медико-биологическа үргэн ехэ шэнжэлэлгэнүүд хэгдээ, газарай нюрууһаа нилээд холуур, замбуулин соогуур удаан саг соо ниидэлгын амитанай бэедэ ямараар нүлөөлдэг тухай даб дээрэхи мэдээнүүд абтаа.

Ниидэлгын үедэ хэмэл одоной бүхы оньһо түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлөө; газарай татасын үгы болоһон, газарһаа тон холын үндэртэ радиационно туяаталгын болон замбуулинай бусад үзэгдэлнүүдэй нүлөөлжэ байһан эрхэ байдалда удаан саг соо ниидэлгын үедэ онгосын бүхы юумэнүүд тон найдамтайгаар хүдэлһэн байна.

Газарай татасын үгы болоһон эрхэ байдалда удаан саг соо ниидэлтын, амитадай бэедэ ямараар нүлөөлдэг байһан тухай дэлгэрэнгы мэдээнүүдые хэмэл одоной ниидэлгын үедэ абтаһан медико-биологическа информаци үгэһэн байха юм. 900 километр хүрэтэр үндэртэ замбуулинай туяаталгын болон газарай радиационно бүһэлүүрнүүдэй амитадай бэедэ ямараар нүлөөлдэг тухай ниидэлгын үедэ абтаһан мэдээнүүд угаа ехэ удха шанартай.

Туршагдаһан амитадай—Ветерок болон Уголек гэжэ нохойнуудай бэе газарта бууһанайнгаа һүүлээр яһала һайнууд. Программын ёһоор, амитад шэнжэлэгдэхэ, тэдэнэй хойноһоо нарин нягта ажаглалта хэгдэхэ байха.

«Космос-110» гэжэ хэмэл одоной удаан саг соо ниидэхэдэ абтаһан үнэтэ научна материалнууд наринаар шэнжэлэгдэхэ, энэ хадаа замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлэлгэдэ ехэ туһа нэмэри болохо байна.

Абтаһан материалнуудые согсолон шэнжэлэлгын дүнгүүд газетэнүүд болон научна журналнуудта толилогдохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Нефть малтан абалгаар, мүн бусад даалгабаринуудаар долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной мартын 16-най Указаар «Татнефть» болон «Туркменнефть» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд Ленинэй орденуудаар, «Пермьнефть», «Сахалиннефть» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд, тэрэшэлэн Ухтинскэ комбинат Ажалай Улаан тугай орденуудаар шагнагдаа.

(ТАСС).

АМЕРИКАН ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЫЕ ШОО ҮЗЭНЭБДИ!

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй болон Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй союзай гүйсэдхэхэ комитет мэдүүлгэ толилжо, Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй хэжэ байһан гэмтэ муухай ябуулгануудые бүлгэмэй олон миллион гэшүүдэй зүгһөө үүр сухалтайгаар, эрид шангаар буруушаагаа, вьетнам арадта эсэргүү гэмтэ ябуулгаяа дары болюулха тухай США-гай правительствада эрилтэ хээ.

Мэдүүлгэ соо ингэжэ хэлэгдэнэ. Вьетнамай хүн зондо эсэргүүгээр дайн хэлгын хоригдоһон зэбсэг хэрэгсэлнүүд бологшо хорото бодосуудые, хорото химикадуудые, гал шатаадаг бомбонуудые хэрэглэхэдээ, городууд болон тосхонуудые олоор бомбодохододоо, хүнөй абари заншалай, энэрхы байлгын юрын гол ёһонуудые американ интервентнүүд үбайгүй муухайгаар хэрэгсээнгүй гарата гээшэ.

Вьетнамда американ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэжэ байһан гэмтэ муухай ябуулгануудые зогсоохын тула бүхы нэрэ, хүндэе хэрэглэхыень, Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын комитедые, бүхы дэлхэйн Улаан Хэрээһэнэй, Улаан хахад һарын, Улаан Арсаланай болон Наранай национальна организацинуудые Советскэ Улаан Хэрээһэн уряална.

(ТАСС).

ПАРТИИН ТҮСЭБ—АРАДАЙ ТҮСЭБ

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект[...] зүбшэн хэлсэнэбди

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРАА УЛАМ ҮРГЭДХЭЕ

ГАЗАР таряалангай, мал ажалай продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилжэ, арад зонойнгоо улам ургажа байгаа эрилтые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр бүри һайнаар хангаха, промышленностьда түүхэй эд ехээр үгэхэ гээшэ хүдөө ажахын гол зорилго болоно гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо бэшээтэнхэй.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула сабшалан, таряалан, бэлшээриин газар һайнаар уһалжа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай ха юм.

Манай республикын олонхи нютагуудта ходо ган гасуур болодог, нилээд ехэ газарта шииг нойтоор дуталдадаг хуурай тала гү, али нүгөө гэбэл, дан ехэ шииигтэй, уһа намаг болошоһон газар байдаг. Мүн ехэхэн сабшалан, бэлшээри ой модо, бургааһа шугыда дарагдашанхай. Тиимэһээ саашадаа тэндэ мелиоративна болон газарай үрэжэл һайжаруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой болонобди. Илангаяа һайн газараар дуталдадаг аймагуудта ороохо таряа болон бусад ургамалнуудай тогтууритай ургаса абалаг болохо, адууһа малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохын тула мелиоративна болоод уһалуурин хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха шухала.

Шэнэ табан жэл соо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые урдахи табан жэлэйхидэ орходоо жэлдээ дунда зэргээр 25 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор табигдана. Энэ зорилгые хүсэндэнь хүргэхын тула республика дотор 1966—1970 онуудта, нэн түрүүн, уһалагдадаг газарые 10 мянган гектараар үргэдхэхэһээ гадна, мүнөө байһан уһалууриин системэнүүдые һэльбэн заһажа, шэнэдхэн түхеэржэ, газараа эрхим шанартайгаар, түрүү аргаар уһалдаг болохоор хараалагдана. Тэрэнэй ашаар 14 мянган га газар һайнаар уһалагдадаг болгохо, 20 мянган га намаг налхи, үлүү ехэ шииигтэй газар хатааха, тэрэшэлэн уһаар дуталдадаг хуурай хада газарнуудта гүнзэгы худагуудые малтажа гү, али түсхай ханаабуудаар уһа өөдэнь гаргажа, уһаар хангаха зорилго табигдана. Тиигэжэ шадаа һаамнай, ёһоор хэрэглэгдээгүй байһан 300 мянган га бэлшээриин газар ашаглагдадаг болохо һэн.

Табан жэлэй түсэб дотор нуга сабшалан һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Энэ үе соо бүхы сабшалан дээрэ мелиоративна болон агротехническэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, үбһэ ногооной ургаса эрид дээшэлүүлэгдэхэ, шанарыньшье һайжаруулагдаха байна.

РСФСР-эй министерствэнүүд, Госплан манай түсэбүүдые түрүүн хаража үзэхэдөө, заримыень баталаагүй. Харин мүнөө КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэгдэжэ, табан жэлэй даабарита тоонуудай гүйсэд баталагдахада, манайшье хараалһан хэмжээ-ябуулганууд бүримүһэн баталагдаха бээзэ гэжэ һанагдана. Энэ талаар КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тодорхой хэмжээ абажа байна. Хэрбээ тус асуудалай зүб тээшэнь шиидхэгдээд байгаа һаань, республика доторнай табан жэл соо мелиоративна хүдэлмэридэ гүрэнэй зүгһөө 30 миллион түхэригэй капитальна мүнгэ зөөри һомологдохо болоно. Энээнтэй хамта табан жэлдэ колхозуудай өөһэдынь доторой нөөсэлгэ, хэрэгсэлһээ таһалжа, мүн гүрэнэй банкын урьһаламжын мүнгэ үргэнөөр хэрэглэжэ, баһал горитой юумэн хэгдэхэ ушартай.

Гансахан 1966 ондо манай уһанай ажахыгаар бүхыдөө 3,5 миллион түхэриг хэмжээнэй мүнгэ зөөриин барилга хэгдэхэ байна. Энэмнай нёдондонойхиһоо 23 дахин ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, байгша ондо 1400 га уһа намаг хатаагдаха, хуушан һубаг ханаабуудые шэнэдхэн заһажа, һайнаар оньһожоруулжа, 1500 га газарые уһа сасан тараадаг түхеэрэлгээр уһалдаг болгохо, 28 мянган гектар бэлшээрине уһаар хангаха, 5 мянган га газарта бургааһа шугыһаа, болдог дошоһоо сэбэрлэжэ, мүн хүрьһыень һайжаруулжа ашаглаха. Энэ жэлдэ Түгнын уһалууриин системэ баригдажа эхилхэнь. Тэрэниие ашаглаад байхада, Мухар-Шэбэрэй аймагта 2 мянган га газар уһалагдадаг болохо юм.

Барилгын хүдэлмэриин жэл ерэхэ бүри ехэ боложо байхада, уһанай ажахын хүдэлмэрилэгшэд ооһэдынгөө машина, техникые улам һайнаар хэрэглэхэ, дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэхэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа оролдохо болонобди. Уһанай ажахын мүнөө байһан барилгын организацинуудые томодхожо, шэнээр эмхидхэжэ, табан жэлэй туршада машинно-мелиоративна табан станци нэмэжэ тоттоохобди. Тиихэдэ Прибайкалиин, Захааминай аймагуудта тиимэ станцинуудые энэ жэлдэ барижа дүүргэхэ, ерэхэ жэлдэ «Бурводстройн» бааза дээрэ уһанай ажахын барилгын түсхай трест эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Барилгын организацинуудые шэнээр эмхидхээд, заримыень томодхоод байхада, хэһэн хүдэлмэриин шанар һайжарха, бүтээсэ ехэтэйшье болохо байна.

Уһанай ажахын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проектын табиһанай ёһоор, уһалагдадаг газар, мүн уһа намагһаа хатаагдаһан газарые зүбөөр ашаглажа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ, тэндэһээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр абаха болонобди. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ тарилгын газарай структура (хубаарилгые) бодомжотойгоор табиха, илангаяа уһалагдадаг газарта эгээл үндэр ургаса үгэдэг гү, али ашаг ехэтэй ургамалнуудые тариха хэрэгтэй. Тусхайлбал, шэниисэ, саахарай свёкло, хартаабха, овощ, кукурузые шадаал һаа уһалагдадаг газарта тарихые оролдохо ёһотой бшуу.

Байгша онһоо хойшо ажахы бүхэндэ саахарай свёклые заабол уһалууриин газарта тариха тушаа бодомжолхоор. Энээн тухай свёклошодой республикын зүблөөндэ хабаадагшад тон зүб дурадхал оруулаа.

Уһалууриин системэнүүдые шэнэдхэн заһажа, оньһожоруулжа, тэндэ уһа сасан тараадаг машинануудые хүдэлгэдэг болоо һаа, эундаашье газар һайнаар уһалха аргатай һэн. Колхоз, совхозуудтамнай гүрэнһөө газар уһалалгын техникэ жэл бүри олоор үгтэнэ. Мүнөө республика дотор 112 бүлүүр станцинууд, уһа сасан тараадаг 100 машинанууд бии. Байгша ондо гансахан уһа сасан тараадаг машинануудые хэрэглэжэ, 5 мянган гектар газар ундалуулха аргатай байнабди. Шэнэ табан жэлдэ уһалагдадаг газар дээрэ таригдаһан ургамалнуудай ургасые эхэнхиень машинын хүсөөр уһалдаг болохо ушартай. Тиимэһээ уһалууриин гол системэнүүдые хуу шэнэдхэн заһажа, тон һайнаар түхеэрхэ ёһотойбди. Тэрээнгүйгөөр улам олон боложо байгаа машина, техникые зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шадахагүйбди.

Энээниие хараада абажа, ерэхэ жэлэй намарһаа эхилэн, Баргажанай, Хориин, Бэшүүрэй, Хяагтын аймагуудай зарим ажахынуудта уһалууриин системын аймагуудтахи управленинүүдэй хүсөөр хуушан һубаг ханааб, хаалтануудые шэнээр заһажа, һайнаар түхеэржэ эхилэгдэхэ. Энэмнай түрүүшын лэ алхам. Саашадаа газар малтаха, шулуун, бетоноор барилга хэхэ хүдэлмэри жэл бүри улам ехэ болохо байна. Тиимэһээ энээндэ ажахынууд өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, хүдэлмэришэдые, мори унаа олоор табиха зэргэтэй.

Хээрын нуга сабшалан, бэлшээри һайжаруулха, үргэдхэхэ талаар баһал нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Сабшалан улам һайнаар уһалдаг болохо, харин урдынхидаал гол горхоной уһа сабшалан, бэлшээри дээрээ зүндэнь табижархёод байхаяа болижо, уһаяа нарин зүрүүд ханаабуудаар урадхуулха гү, али лиманна аргаар уһалдаг болохо саг ерээ. һубаг ханаабаар урдаһан уһанайнгаа адагтаа сугларжа, намаг налхи боложо байхагүйн тула хаа хаанагүй уһые ондоо тээшэнь урадхуулан абаашажа байха коллекторнэ һалаануудые бариха ёһотой. Мүн уһа табижа, хаажа байха түхеэрэлгэнүүдые системэ бүхэндэ бариха.

Уһалууриин газарые зүбөөр ашаглахын хажуугаар, оройдоо уһалагдадаггүй үргэн ехэ тала, гол нуга газарнуудые баһал уһаар хангаха тушаа һанаагаа табиха зэргэтэйбди. Мүнөө ган гасуурһаа боложо, тэрэ газарнуудһаа гектарай оройдоол 2—3 центнер ургаса абтана. Жэшээнь, Хориин аймагта Худан, Чисаана, Үдэ голнуудай эрье зүбшажа, нилээд ехэ хуурай тала дайда хэбтэнэ. Зэдын аймагташье Борьёо, Дэрэстэйн талада уһаар дутамаг тон ехэ газар бии ха юм. Тэдэниие уһалагдадаг болгсо һаа, хэды ехэ ургаса гараха гээшэб. Тэрэшэлэн Түнхэндэ, Баргажанда, Кабанскда ашаглажа болохоор үргэн ехэ намаг газарнууд бии. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ гэхэдэ, бэлэдхэлэй проектно-сметын документаци үшөө үгы байна. Дээрэ дурсагдагша газарнууд ехэнхидээ совхозуудай мэдэлдэ байдаг. Тиимэһээ энэ табан жэлдэ тэндэ барилгын хүдэлмэри хэжэ эхилхын тула республикын Хүдөө ажахын министерство мүнгэ зөөри оложо, тэдэ газарые ашаглаха проект бэлдэхэ зэргэтэй. Эды ехэ газарые ашаглан, ажахынуудай хэрэгсэлдэ оруулжа шадаа һаамнай, адууһа малда үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ горитой нэмэлтэ нөөсэ боложо үгэхэ һэн.

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, уһанай ажахын организацинууд, тэндэхи мэргэжэлтэд, агрономууд, механизаторнууд колхоз, совхозуудтаа хайшан гэжэ һаа туһалхаб, урдаа байһан зорилгоёо дүүргэхэ хэрэгтэнь ямар туһа нэмэри үзүүлхөб гэжэ бодомжолжо байна.

В. БОЛЬШАКОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениин начальник.

Үнгэрһэн зун Түнхэнэй аймагай Саянай совхоздо нилээд олон гектар газар шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, сабшалангай газар үргэдхэгдөө. Энэ хүдэлмэри һүүлшын хэдэн жэлэй туршада «Бурстрой» трестын Түнхэнэй участогай механизаторнууд үнгэргэнэ. Зураг дээрэ: шугы бургааһан сэбэрлэгдэжэ, сабшалан һайжаруулагдажа байһан үе. (Үнгэрһэн зун абтаһан зураг).

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАЛШАДАЙ АЖАГЛАЛТАНУУД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һаалиин фермын малшад шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд соо хараалагдаһан ехэ зорилгые бэелүүлхэ тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха тухайдаа хөөрэлдэбэ.

— Ажал хүдэлмэримнай харах янзада яһала һайн шэнги. Һү һааха нёдондоной даабари үлүүлэн дүүргээ һэмди. Партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгамнай хараалһан сагһаа урид дүүргэгдэхээр байна. Зүгөөр шэнэ табан жэл соо малай үүлтэр улам һайжаруулжа, ашаг шэмыень бүри ехэдхэхэ эрилтэ табигдана,— гэжэ фермые даагша Ю. Н. Князькин хөөрэнэ.

Теэд энэ эрилтые үгөөрөө дүүргэхэ хэрэг бэшэ ха юм даа. Тиимэһээ эндэхи малшад малайнгаа үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эрхилхэтэй хамта тэжээл буйлуулгада, фермын ажалые оньһожоруулгада анхаралаа онсо хандуулхые артелиингээ правленидэ эрилтэ табина. Гадна үбһэгүйгөөр мал яажа үсхэбэрилэлтэйб. Сабшалан һайжаруулха, уһалха талаар агротехническэ хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэй болоһон тушаа эндэхи һаалишад тогтоно.

Эдэ асуудал имагтал өөһэдынь хүсөөр, оролдолгоор хүсэндөө хүргэгдэхэ, тэрэниие бэелүүлхээр доторой баргардашагүй ехэ арга боломжошье бии ха юм. Тиигэбэшье колхозой правлениин хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэг шиидхэлгэдэ ёһоор оролдоногүй гэжэ малшад шүүмжэлнэ.

В. ЖАРКОЙ.

Зэдын аймаг.

ҮХИБҮҮДЭЙНГЭЭ ТҮЛӨӨ БИДЭЛ ХАРЮУСАХАБДИ

Эндэ һая Улаан-Үдэ городой 51-дэхи һургуулида нээмэл партийна суглаан болобо. Директивэнүүдэй проект тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Арад зоной эрдэм болбосорол дээшэлүүлхэ тухай проект соо онсолон заагданхай. Энэ зорилго бэелүүлхэдээ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэг үндэһөөрнь һайжаруулха шухала байһаниинь мэдээтэй. Эрдэмдэ һургахаһаа гадна, сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй, холыс зориһон, ёһото шэнэ шэнжэтэй хүнүүдые хүмүүжүүлхын тулада түрэлхидые эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэлсэһэн байна. Гадна эхи зургаанuудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала. Һураха дурагүй һурагшадые хоёрдохи жэлынь нэгэ класстань үлөохэдэ, гүрэн ямар ехэ гаргаша хэнэ гээшэб. Тиимэһээ хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һууһан үхибүүдтэ түлбэри бии болгохо. Тиигээ һаа, түрэлхид харюусалгатай болохо.

1-дэхи класста һайнаар һурахынь тулада бэлэдхэлэй класс бии болгоо һаа яахаб. Эдэ мэтээр һуралсалай хэрэг һайнаар табяа һаа, сахил журам һайжарха байгаа.

М. АНОСОВА,
багша.

ЭХЭ, ЭСЭГЫ[...] ҺУРГААЛҺАА[...]

Мүнөө шэнэ табан жэлэй [...] тушаа Директивэнүүдэй [...] хаа хаанагүй зүбшэн хэл[...] байна. Колхоз, совхозуудай [...] мэрилэгшэд эдеэ хоолой зүй[...] даар абадаг болохо, а[...] өөдэнь татаха тухай һанам[...] радхалнуудые оруулна. Э[...] хэблэлдэ уншанабди. Э[...] хамта бидэнэр, багшанар, [...] юумэн тухай бодомжолнобди [...] бэе хүдэлмэришэд, колхозни[...] шэнэ шэнэ түхэлэй маши[...] хеэрэлгэ болоод эдеэ хоол[...] улам ехээр үгэхэ байгаа [...] бидэнэр шэнэ үе сагайнгаа [...] тэдэ хүрэмэ хүнүүдые [...] жүүлхэ ёһотойбди. Тиигэхы[...] лада һуралсал-хүмүүжүүлг[...] дэлмэри үндэһөөрнь һайжа[...] зорилгын улам хурсаар [...] жа байһаниинь ойлгосото[...] гажа ябаа үетэниие хүмү[...] гэдэ гэр бүлынхидэй ү[...] шэлүүлхэ тухай багша Д [...] деновэй статья соо (« [...] үнэндэ» толилогдоһон) т[...] асуудал табигдана.

Хэнэйшье мэдэһээр, олон[...] эсэгэнэр үхибүүдээ хүн [...] гаргажа хүн болгохын [...] ехэ оролдодог ха юм. Теэ[...] соо баһа өөһэдынгөө уялга[...] ша хэрэгээр хандадаг аба, [...] баһал дайралдадаг байна. [...] эхэ, эсэгэнэр үхибүүдэйнгэ[...] сэгнэлтэ абахадань, багша[...] элдэб эсээр харааха, муушал[...] эхилээд, элдэбээр хуха нүгэ[...] хэ—иимэ муу зан абари га[...] гээшэ. Үгышье һаа [...] һургуулида асараад, һурга[...] таратарнь һуралсал тухай[...] нирхоодоггүй хэды гэр бүл[...] бииб даа.

Үхибүүдэйнгээ хажууда [...] дажа архидажа, заримашуу[...] һамгагүй һоготоод унашаха[...] хэдэнь үхибүүдынь стол [...] юумыень хуряаха барихада[...] хи амтатһаар, һүүлэй һүүл[...] хи үүдаг боложо, һүүлдэ[...] дэб ааша гаргаха юм. [...] нүүдые — багшанарыешье [...] тоолохогүй, үгыеньшье [...] гүй ябадал али олоор [...] Жэшээнь, Хоридошье, Хэж[...] шье үнгэрхэдөө һургуулиин [...] бүүд бэе бээз гэмэлталсаха[...] бэедээ аюул ушаруулха [...] гарана. Тиимэһээ үхи[...] хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гэр б[...] хидэй үүргэ дээшэлүүлхэ [...] нарһаа үшөө ехэ эрилтэ хэ[...] мааб даа, тиимэ тула энээн [...] хэлэгдэнэгүй, имагтал [...] тухай хэлэхэ гээ һэм) [...] алмай эхэ, эсэгэнэртэ эрилт[...] хээр болоо гэжэ һанагдана.

Найман жэлэй ба дунда һ[...] линуудта аха классуудай [...] һайн сахил журамтай үх[...] мүн багшанар, түрэлхидтэй [...] раад, ниитын газарнуудта [...] орой патруль эмхидхээ һаа [...] юм. Һурагша бүхэниие [...] журам (режим) сахюулжа [...] бал, ниитэ дээрээ сахил [...] һайжарха һааб даа.

Ц. ТОГТОХО[...]

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛ[...]

ЭМХИТЭЙ, ҺОНИРХОЛТО[...]

Улаан-Үдын механико-технологическа техникумэй партийна эхин организацида энэ жэлдэ марксистско-ленинскэ философи шудалха теоретическэ семинар эмхидхэгдэһэн юм. Энэнь Улаан-Үдын партийна гэгээрэлэй һуралсалай эрхимүүдэйнь нэгэн болоно. Тус теоретическэ семинарта 22 багшанар һурадаг. Һарадаа хоёр дахин сугларжа хөөрэлдэдэг. Нёдондо жэлэй октябрь һараһаа эхилээд байгша оной февраль хүрэтэр семинарта хабаадагшад хори дахин суглараа.

— Семинарайmнай хэшээлнүүд хододоо һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэжэ, бидэнэй политическэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэ элитэ туһаламжа боложо үгэнэ,— гэжэ һуралсагшадай нэгэниинь Арон Борисович Капсудин хөөрэнэ. Коммунист энэ нүхэр нигэжэ хөөрэхэ эрхэтэй: юуб гэхэдэ, семинарнуудай хэшээлһээ нэгэтэшье хожомдоо гээгдээгүй хүн. Тиихэдэ Арон Борисович хэшээл бүхэндэ һайнаар бэлэдхээд, тобшохон конспект зохёогоод ерэдэг заншалтай. Семинарта һуралсадаг бусад хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ һонирхоходо, мүн А. Б. Капсудин шэнги хэшээлдээ үнэн зүрхэнһөө хандадаг хүнүүдэй олохон байдагынь элирбэ.

— Семинарайнгаа хэшээл бүхэндэ эртээнһээ һайнаар бэлэдхэдэг ёһо гуримтай байжа, темэ бүхэн тушаа заагдаһан политическэ, уран һайханай элдэб литература, мүн газетэ, журналнуудые олоорнь уншанабди. Нигэжэ һуралсахадамнай урматай һайн,— гээд семинарта һуралсагша, түүхын багша Иван Степанович Гомзяков онсолон тэмдэглэнэ.

Марксистско-ленинскэ философи шудалха энэ семинарай хүдэлмэритэй гүнзэгыгөөр танилсахада, бүри һуралсалай жэлэй эхилхэһээ түрүүн партийна эхин организаци анхарһан байгаа. Тус семинарай хүтэлбэрилэгшөөр дүй дүршэлтэй математикын багша, коммунист Давид Михайлович Френкель томилогдонхой. Партийна энэ даалгабарида нүхэр Френкель харюусалгатайгаар хандадаг. Эртээнһээ түхеөрэгдэһэн һаруул, үүжам таһалга соо семинарай хэшээл бүхэн үнгэргэгдэнэ. Тэрээн соонь һуралсалай элдэб янзын пособи, альбом, марксизм-ленинизмын классигуудай гайхамшагта зохёолнууд, мүнөөнэй дэлхэйн политическэ карта гэхэ мэтэд байдаг. «Семинарта һуралсагшын булан» эмхидхэгдэнхэй.

— Энэ буланда үдэшэ бүри хүнүүд сугларжа, хэрэгтэй ном, журнал, газетэнүүдые уншадаг юм,—гэжэ пропагандист Давид Михайлович хөөрэнэ. Мүн эндээ пропагандист өөрөөшье хэшээлдэ бэлдэдэг, тэрэ сугларһан хүнүүдтэй марксистско-ленинскэ философиин орёо бэрхэ асуудалнуудаар хөөрэлдэдэг, зүб харюуень онсолон зүбшэдэг байха юм.

Пропагандист Д. М. Френкель семинарай хүтэлбэрилэгшэ байһан туладаа темэ бүхэнэй удха шанарые гүнзэгыгөөр тайлбарилжа һуралсагшадтаа ойлгуулхые үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Жэшээ[...] дэ, «Марксистска диалектика[...] хэйн юумэн бүхэнэй хүгж[...] һургаал мүн» гэһэн темээ[...] дэхэдээ, хэдэн олон литер[...] үзэһэн, тус бүридэнь конспек[...] хёоһон байна.

Семинарай хэшээлнүүдэй [...] гэрдэг онол аргыень тобш[...] хаража үзэхэдэ иимэ: хэш[...] хэнэй үнгэргэгдэхэһөө бүр[...] рүүлэн онсологдоһон темээр [...] пагандист түсгаар обзорно [...] уншадаг. Тиигээд энэ лекци[...] ээлжээтэ темээр шуд[...] асуудалнуудаа зүбшэдэг. [...] сагшад һүүлээрнь хэдэн [...] туршада бүлтадаа аб али [...] асуудалнуудаарнь хэшээл[...] лэдхэдэг. Хэшээлэй үедэ [...] гандистынгаа табиһан ас[...] нуудта хүнүүд һайн дураа[...] рюусажа гү, али нэгэ гэб[...] нэгэнэй харюуда нэмэлтэ [...] хөөрэдэг тогтомол ёһо гу[...]

Механико-технологическа[...] никумэй багшанарай «Мар[...] ско-ленинскэ философи шуд[...] теоретическэ семинарай һа[...] хүдэлмэрилдэгэй ашань [...] партийна эхин организ[...] коммунист бүхэнэй үнэн [...] һөө оролдоһоной габьяа [...] болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгт[...] мунистнуудшье, парт[...] хүнүүдшье бүлтэ полити[...] дэмээ дээшэлүүлхые [...]

Д. ШАГДУРО[...]

АГУУЕХЭ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮРЭ ДҮН

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай совет-болгар договорой баталагдаһаар мартын 18-да 18 жэл гүйсэбэ.

Турциин дарлалтаһаа оронойнгоо сүлөөлэгдэһөөр 88 жэлэй ойе болгар арад хоёр неделиин урда тээ баяр баясхалантайгаар тэмдэглөө. Арадай һанал бодолые мэдүүлэн, энэ гайхамшагта үдэр «Работническо дело» гэжэ газетэ нигэжэ бэшэһэн байна: «Манай аха дүүнэр-сүлөөлэгшэдтэ болгарнууд бүхы сэжэ зүрхэнһөө баяр баяохалангай мэдэрэлтэйгээр хандадаг. Болгар-совет хани барисаан манай арадта гэгээн тэрэлтэ наран, тунгалаг сэбэр агаар болоjо үгэнэ гэжэ бидэнэр дахин дахинаа этигэнэбди».

Шэнэ гайхамшагта үдэрые — хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай совет-болгар договорой 18 жэлэй ойе манай аха дүү арадууд мүнөө тэмдэглэжэ байна. Болгариин компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков һаяхан нигэжэ онсолон тэмдэглээ. «Советскэ Союзай аха дүүгэй туһаламжагүйгөөр Болгариие индустриализацилгын асуудал шэнги манай хүгжэлтын тиимэ томо асуудалнуудые шиидхэжэ, ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые мүнөөнэйхи шэнги түргэнөөр, иимэ ехэ хэмжээтэйгээр хүгжөөжэ, манай машина бүтээлгые, манай хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөжэ, ниитын ажалай бүтээсые болон ороной национальна доходые иимэ ехээр дээшэлүүлжэ шадахагүй байгаабди».

Болгариин олон зуун жэлэй түүхэдэ 18 жэл тон багахан болзор болоно, зүгөөр эдэ жэлнүүдтэ манай орон экономическа али бүхы талын дэбжэлтын үргэн замда гараһан байна. Болгариин залуу индустри мүнөө дайнай урда тээхидэ орходоо 22 дахин ехэ промышленна продукци гаргана. Һая болотор хадааһа хариин газарһаа асаржа байһан орон мүнөө эрхим һайн машина, түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг, тэдэниие дэлхэйн 70 орондо худалдадаг болоо. Республикын электростанцинууд бүхэли 1939 оной турша соо гаргаһанай шэнээн электрын элшэ хүсые мүнөө долоон үдэрэй турша соо гаргана.

Договорой баталагдаһанай һүүлээр уданшьегүй Пернигэ металлургическа түрүүшын заводой барилга эхилһэн байгаа. Энэ завод оронние социалис ёһоор индустриализацилгын үндэһэ һуури болоjо үгөө. Тус завод совет мэргэжэлтэдэй туһаламжатайгаар бодхогдоһон, совет машина, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан байгаа. Советскэ Союзай техническэ туһаламжатайгаар баригдаһан 90 шахуу промышленна томо предприяти мүнөө үедэ Болгарида хүдэлжэ байдаг. 60 гаран предприяти баригдажа байнхай.

800 мянган киловатт хүсэтэй атомна электростанци болгар-совет хани барисаанай толотомо гэршэ болоjо үгэхэ. Тэрэнэй барилгын техническэ хүтэлбэриие СССР бэелүүлхэ, зорюута бэлэдхэгдэһэн түхеэрэлгэнүүдые, зүйлнүүд болон материалнуудые Болгарида эльгээхэ, ашаглалгын бүхы үе соо электростанциие атомна горючяар хангаха байна.

СССР-эй техническэ туһаламжатайгаар бодхогдожо байһан барилганудта 300 шахуу совет мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Хэдэн зуун болгар мэргэжэлтэд манай орондо дүршэл гаража байдаг юм. Хоёр орон научно-техническэ документацинуудые андалдан абалсадаг, арадай ажахын элдэб һалбаринуудта олдоһон дүй дүршэлөө шэнжэлэлсэдэг байха юм. Аха дүүгэй харилсаа холбоон угаа үргэн болонхой.

Хоёр ороной экономикодо улам бүри шухала үүргэ дүүргэдэг болгар-совет худалдаа наймаан илангаяа үрэ ехэтэйгээр, али алиндаа ашатай туһатайгаар хүгжэнэ. Мүнөө Болгари зүүгаад оронтой худалдаа наймаа эрхилдэг, тэрэнэй 53 процентнь Советскэ Союзай хубитада хүртэнэ. Манай орон Болгариин хэрэглэмжын гол хубиие машина, түхеэрэлгээр, хара металлһаа бэлэдхэгдэһэн прокат, нефть болон нефтепродуктаар, хлопок, целлюлозо, сааһан болон бусад эд бараагаар хангадаг байна. Болгари электрокар болон ашаа тээдэг машинануудые, электромотор, судна, зарим түхэлэй хүдөө ажахын машина болон промышленна бусад олон зүйлнүүдые, тэрэшэлэн совет экономикодо үргэнөөр хэрэглэгдэдэг үнэтэ металлнуудые СССР-тэ худалдадаг юм. Болгари 100 мянган тонно помидор, мүн лэ эды шэнээн виноград, 50 мянган тонно шэнэ үрэ жэмэс, 250 мянган тонно үрэ жэмэсэй консервэ, ехэ хэмжээнэй тамхи, архи, алаһан шубуу, брынзэ, үндэгэ, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые Советскэ Союзда жэл бүхэндэ худалдадаг.

1966—1970 онуудта худалдаа наймаа эрхилхэ удаан болзорой шэнэ хэлсээн манай аха дүү орнуудай хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбооной түргэнөөр хүгжэжэ байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Энэ үе соо худалдаа наймаа эрхилэлгэ 7,2 миллиард түхэригэй наймаан хэгдэжэ, урда тээхи табан жэлэйхитэй сасуулбал 70 процентээр нэмэхэ байна. Эдэ бүгэдэ хадаа СССР-эй болон Болгариин Арадай Республикын саашанхи хүгжэлтэдэ, хоёр ороной хүн зоной хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангалгада лаб туһалха.

Манай ороной ажабайдалай али бүхы һалбаринуудай талаар совет болон болгар арадуудай хоорондохи харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга нягтаар бэелүүлэгдэдэг. Советскэ Союз болон Болгари хадаа экономикын талаар бата бэхи, нягта холбоотой байхаһаа гадна, наукын, соёл культурын болон искусствын талаар һайн холбоотой. Хоёр ороной коммунис партинууд, правительстванууд амгалан ёһоной гадаадын политика шууд сэхээр бэелүүлдэг, империализм болон колониализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө социалис хани нэгэдэлэй, дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй, нягта жагсаалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг.

Договорой 18 жэлэй ойе тэмдэглэхэ зуураа, хоёр аха дүү арад совет-болгар агуу ехэ хани барисаанда үнэн сэхэ байһанаа бүхы сэжэ зүрхэнһөө баталан гэршэлнэ, социализм болон коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ илалтануудые түйлахыень бэе бэедээ халуунаар хүсэнэ.

Дмитрий БОЧАРОВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Софи.

МАЛАЙ ТАРГАН—МАЛШАДАЙ ОРОЛДОЛГОhОО

БУРЯАД ҮНЭН

Арадай Хиналта

ХУУДАhАН № 2 (26)

1966—1970 онуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын дундуур хэмжээе үнгэрэгшэ табан жэл соо үйлэдбэрилэгдэhэн иимэ продукциин дундуур хэмжээнhээ 25 процентээр ехэ болгохо.

Хоорондоо холбоотой хоёр шухала зорилго шиидхэлгэдэ—ороохо таряа, мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохо гэhэн хэрэгтэ колхозууд болон совхозуудай, партийна, Соведүүдэй, түсэблэлгын ба хүдөө ажахын зургаануудай гол анхарал хандуулха.

(КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектhээ)

ХОНИДНАЙ ОЛОШОРХО

Агуу хүгжэлтын хараа түсэбые баталан абаха КПСС-эй XXIII съездын нээгдэхэ үдэр ойртожол байна. Энэ баярай үдэрые ажал хүдэлмэриин амжалтаар угтаха гэhэн социалис мүрысөөнэй дүлэн улам эршэдэн бадарhаар.

Аймагаймнай малшад, хонишод түл абалгын түлэг хаhа үнгэргэжэ, адууhа малай тоо толгойе улам олошоруулха тушаа партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор заагдаhан зорилгонуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ. Колхоз, совхозуудай ажахын гол hалбари болохо—малайнгаа үбэлжэлгэ, түл абалгые эрхим hайнаар эмхидхэн, гарзагүйгөөр, тарган тобироор ондо оруулха гээшэ шэнэ табан жэлэй нэгэдэхи жэлдэ малшадай бэелүүлхэ шухала зорилго мүн.

Энэ зорилгые шиидхэлгэдэнь малшадта туhалха, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ hаад түбэг болохо дутагдалнуудые дары элирүүлэн зайсуулха ябадалда арадай хиналтын бүлэгүүдэй гэшүүд айхабтар ехэ үүргэ гүйсэдхэнэ. Аймаг дотор 1200 гаран арадай хинагшад ажахын hалбари бүхэндэ ажаллана. Тэдэнэй олонхинь колхоз, совхозуудай үйлэдбэри дээрэ шууд ажалладаг түрүүшүүл, хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд юм.

Ториин совхозой нэгэдэхи отделениин ахалагша хонишод Р. Н. Гриндинэй, И. Попковой даадаг отарануудай эхэ хонид барандаа шахуу хурьгаланхай. Абтаhан түл малынь гарзагүй hайн түлжүүлэгдэнэ. Эндэхи арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд (түрүүлэгшэнь Феоктист Прокопьевич Осколков) хонишодто туhалжа байдаг.

Тус совхозой гурбадахи отделениин дэргэдэхи арадай хинагшадай бүлэгые нүхэр Р. П. Григорьев хүтэлбэрилдэг юм. Тэндэ ахалагша хонишон Любашинай отарада абтаhан хурьгадай гарзалха ябадал гараа. Арадай хинагшадай шалгажа үзэхэдэ, нарай хурьгадые зүбөөр эдеэлүүлжэ шададаггүй байhан шалтагаан элирүүлэгдэбэ. Энэ дутагдалые зайсуулха тушаа түргэн хэмжээн абтаа.

«Мир» колхозой арадай хиналтын бүлэгүүдэй гэшүүд малай үбэлжэлгые шалгажа, нилээд олон дутагдалнуудые элирүүлhэн.

С. Д. Мариевай отарын хонид харууhанай муу байhан дээрэhээ турahан, гарзалхашье ябадал үзэгдэhэн. Мүн Даши Бадмаевай даадаг отарада баhал хонидой харууhалгын хангалтагүй байhаниинь элирүүлэгдээ hэн.

Арадай хинагшадай элирүүлhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар яаралтай арга хэмжээнүүд абтажа, мүнөө байдалынь эрид hайжаруулагдаа. Тус колхозой дэргэдэхи арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр П. Б. Айсуев бүлэгэйнгөө гэшүүдые hайнаар ударидана.

Мүнөө үедэ аймагаймнай бүхы колхоз, совхозуудай дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэг, постнуудай гэшүүн бүриин анхарал оролдолгые малаа тобир тарганаар ондо оруулха, абаhан түлнүүдээ гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ хэрэгтэ зорюулжа байнабди.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

АРАДАЙ НАЙДАБАРИ ХАРЮУЛХАБДИ!

Манай совхоз эгээл захадуу хоншье hаа, республика дотороо нилээд томохон ажахынуудай нэгэн болоно.

Хүн зоноймнай хүсэл эрмэлзэл ехэ. Ниитынгээ ажахые үргэхэ дэбжээхын хойноhоо оролдожо эрмэлзэжэ ябаhан шударгы нүхэд яhалашье олон. Жэшээнь, хонишод Дашидондокова Елизавета, Дамшаева Лума, Намжилова Роза, Шойдокова Сымбел гэхэ мэтэшүүлнай али бүхы талаараа эрхим ажалай үлгэр жэшээ харуулжа хүдэлнэд. Эдэнэрэй абаhан түл бүтэн бүлеэн. Хонидынь хүсэ шадалаар hайн. Бултаран эдэ нүхэдтэл адли хүсэл эрмэлзэл ехэтэйгээр, шударгы бархээр хүдэлдэг hаа, ямар ехэ үрэ дүн туйлаха hаабибди. Иимэ түрүүшүүлэйнгээ туханда хүрэжэ хүдэлхын хойноhоо бултаараан лэ оролдохо, бэрхэшүүлээ хүсэжэ хүрэхэ хэрэгтэ зон нүхэдтэө бидэ, арадай хинагшад, али болохо туhа дүхэм үзүүлхэ. Дутуу дундануудые үндэhэ узууртайнь эбсэгүй эрид шиидэнгеэр усадхаха ёhотойбди.

Арадаймнай хинагшадай зэргэдэ мүнөө үедэ бүри эдэбхитэй хүнүүдэй жагсанхай. Бүхы дээрээ арадай 90 хинагшад түд түдтаа бэелүүлхэ зорилго, хэхэ ажалаа тодорхойлонхой. Һү hаалиин 9 гүүртэнүүдтэ арадай хиналтын постнууд тогтоогдоо.

Бүхы совхоз дотор юрэнхы хүтэлбэри үгэхэ бүлэгэй дэргэдэ 7 хүнhөө бүридэhэн бюро эмхидхэгдэнхэй. Мүн мал ажалаар, таряан ажалаар, экономикоор дүрсагдаhан гол бүлэгhөө дулдыдаhан амяараа бүлэгхэнүүдые байгуулаабди. Ажал хүдэлмэреэ иигэжэ эмхидхэхэдэмнай, бүлэгэй гэшүүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэл, мүн эдэнэй юу бүтээhэниинь ехэ элеэр харагдажа байха болоно.

Сабшалан үтэгжүүлхэ, нарай мал түлжүүлхэ, тарилгада бэлэдхэхэ, ниитын хоршол зөөри алмаха, арьбалха гэхэ мэтын асуудалнууд мүнөө түрүүшын кварталай түсэбтэ оруулагданхай.

Иигээд гээгдэнги гүүртэнүүдээ совхозой ахалагша зоотехнигэй хабаадалгатайгаар шалгажа, hүүлээрнь гүүртын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта суглаа хэхэ бэзэбди. Нёдондо, мүнөөшье жэлдэ арадай хинагшад нүхэд Дашидондок Жимбиев, Владимир Гашинов (хоёрдохи отделени), Содном Жигмитов, Е. Глазкова (дүрбэдэхи отделени). Анзан Сыбжитов (нэгэдэхи отделени) гэгшэд эдэбхитэй hайнаар хүдэлнэ, энээнэйнгээ түлөө совхозой хүтэлбэриин зүгhөө баяр баясхаландашье хүртэhэн байха.

Эгээ мүнөө гараха бүхы хурьгаднайшье гарантаа гээшэ ха. Энэ үедэ хонишодой бригадануудай ямараар хүдэлжэ байhаниие гол хараhаа алдаагүйбди. Олохон дутуу дундануд элирүүлэгдэhэн, усадхагдаhаншье. Хурьгадые түлжүүлхэ асуудал мүн саашадаа май hара болотор гол анхаралдамнай байха. Дурсагдаhан хүдэлмэридэ бүлэгэй гэшүүд Бато-Дамба Базаров, Намсалма Дулмаева (хоёрдохи отделениhээ), Федор Михайлов, Григорий Кривошеев (гурбадахи отделениhээ), Никита Авдеев (дүрбэдэхи отделени), Дымбрел Шойнжонов, Даши-Доржо Дамбаев (нэгэдэхи отделени) болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан, саашадаашье иимээр туhалха байха.

Совхозой мэдэлэй машина, техникэ, зэр зэмсэг болон бусад хоршол хэрэгсэлнүүдые баhал хинан шалгадагбди. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар эдэнэй хэр зэргээр хэрэглэгдэжэ, хадагалагдажа байhыень шалгагдаа hэн. Тиихэлээ отделени бүхэндөө тусхай комисси байгуулhан, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ мэргэжэлтэдые хабаадуулhан байнабди. Жэшээнь, хоёрдохи отделенидэхи комисси хиналтын бүлэгэй гэшүүн нүхэр Бато-Мүнхэ Жамсуевай хүтэлбэри доро бүхы 8 отарануудта хонидые тоолоо үзөө. Тиихэдэ тэндэнь Сэндэмэ Намсараевагай отарада нэгэ эмэ хонин дутаhан, дүрбэн атарада үмсын 195 хонидой байhаниинь элирүүлэгдээ hэн. Тэрэшэлэн дүрбэдэхи отделенидэхи арадай хинагшад Гүрэ-Базар Цыреновэй ударидалга доро гурбан гүүртын мал тоолоо.

Манай эндэ хэды ган гасуур жэлэй тохёолдобошье, малай үбэлжэлгые жэшээтэ hайнаар үнгэргэхэ, хабарайнгаа тарилгада саг болзор соогоо түгэс бэлэдхэхэ хэрэг эгээл түрүүшымнай гол анхарал доро байна. Энээгээрээ бодото үрэ дүн туйлахашье байхабди.

М. ЖИТИХИН,
Чисааныn совхозой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ.

ЮУН hАНАА ЗОБООНОБ?

Аймаг доторнай ган гасуур hанай уршагаар малай тэжээл абтаhан. Тиимэhээл бии байгаа тэжээлээ айхабтар нарин нягтаар хэрэглэн, малаа гарза хоролтогүйгөөр бүрин бүтэн ондо оруулхынгаа тэмсэл ябуулха ушартай болоhон, эндэ арадай хиналтын бүлэгүүд угаа ехэ үүргэ гүйсэдхэхэ байhан.

«Комсомольский» совхозой дэргэдэ байгуулагдаhан, 38 хүнhөө бүридэhэн арадай хиналтын тэдэ гурбан бүлэг, 3 постдо хубаарилагдан, өөhэдынгөө шалгаха, хэхэ ажалай түсэб хараалжа, зорилгонуудаа hайса ойлгожо абаhан.

Бэлдэhэн тэжээлээ малайнгаа хэрэгтэ эртээнhээ шэрэжэ, абаха, hайнаар хамгаалха, тэжээл бүйлүүлхэ түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэ, үбhэ hолоомоёо зүбөөр, гамтайгаар таргашалха ябадалда малшан бүхэнэй анхарал оролдолго гаргуулха талаар партийн, совхозой ударидалгын зүгhөө хүдэлмэри ябуулагдаа.

Совхозой хоёрдохи отделенидэ хадагдаhан үбhэ, hолоомон муугаар харууhалагдана. Малда эдигдэхэ уригдэнэ гэhэн арадай хинагшадай дохёонууд бүри сентябрьда зэмэтэй хүнүүд сомоной Соведэй зүгhөө зэмэдэ хабаадуулагдан, совхоздо ушаруулhан хохидолые түлэхэ болоhон.

Партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проекттэй совхозой хүдэлмэришэд анхаралтайгаар танилсажа, зүбшэн хэлсээд байхадаа, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй программые бүхы совхозоороо эрхим амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэhэн шэнэ уялгануудые абанхай. Тиимэhээ совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэд тус отделенидэ туhална, совхозой жасаhаа тэжээл үгэлсэнэ, бии тэжээлээ нарин нягтаар хэрэглэн, мал hүрэгөө бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын түлөө дурсагдаhан отделениинхид бүхы оролдолго анхаралаа тарган ажаллажа байна.

Д. ШИРАПОВ,
«Комсомольский» совхозой дэргэдэхи арадай хиналтын группын түрүүлэгшэ.

Яруунын аймаг.

БҮЛЭГҮҮДЭЭ hАЙНААР ХҮДЭЛГЭХЭЛ!

Партийна организацинууд арадай хинагшадые ажахын шухала hалбаринууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ үүргэтэй. Теэд энэ шухала хүдэлмэриие аймагай зарим колхозуудай парткомууд мүртэй hайнаар ябуулнагүй. Жэшээ болгон хэдэн баримтануудые дурдая.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партком январь hарын барагдатар шахуу арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэнэрые hунгаагүй, заабари, ударидалга үгөөгүй байhан. Тиимэhээ тус колхозой дэргэдэхи арадай хинагшадай бүлэгүүд энэ үе соо мүртэйгөөр ажаллаагүй. Эндэ арадай хинагшадай хэхэ ажал тон ехэ. Муу шанартай, гашаланхай hү тушааhанhаа боложо, энэ колхоз нёдондо жэл 1300 гаран түхэригөөр гарзатаа. Мүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй. Луговодуудай 50 звено байгуулагдаhан нэрэтэй аад, үнэндөө сабшалангай бодото эзэд үгы гэхэдэ алдуу болохогүй.

«Дружба» колхоздо үбэлэй эхилhэнhээ хойшо 2600 гаран центнер малай бүдүүн тэжээл үлүү гаргашалагдаа. Малынь олоороо hубайрна. Колхозой бусадшье hалбаринуудта бии дутагдалнуудые саг соонь элирүүлжэ, зайсуулха талаар оншотой хэмжээн абтанагүй.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн дурсагдагша колхозуудай парткомуудай секретарьнар, арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр арадай хинагшадые зүбөөр удариданагүй ха юм.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые аймагай малшад, таряашад зүбшэн хэлсэхэдээ, малай тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ, тиигэжэ ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай дурадхалнуудые оруулна.

Табан жэлэй зорилгонуудые hайнаар бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай үнэн сэхэ туhалагшад — арадай хинагшад ехэ үүргэтэй.

Г. МУРЧИН,
Захааминай аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Захааминай аймагай «40 лет Октября» колхозой арадай хиналтын эдэбхитэй гэшүүн Б. Д. Дамбаев.

Д. ГАРМАЕВАЙ зураг.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ Үдын совхозой 1-дэхи отделениин арадай хинагшадай бүлэг (түрүүлэгшэнь —пенсионер Малахан Цыденжапов) ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Эдэнэр эмээл мори унаад, отара, гүүртэнүүд дээгүүр ходо ябажа, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые байра дээрэнь усадхаха гэжэ оролдодог. Зарим асуудалнуудаар малшадай зүблөө татадаг, отделениие эрхилэгшэдэ хандажа, гүүртэ, отарануудта зохихо туhаламжа хүргүүлдэг гуримтай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ М. Цыденжапов (баруун гарhаа) отделениие эрхилэгшэ П. Д. Абидуевтай хөөрэлдэжэ байна

Б. ГЫЛЫКОВЭЙ фото.

АЙМАГАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДҮҮДТЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай арадай хиналтын комитет байгша оной февралиин 21-дэ болоhон заседани дээрээ «Коммунизм» колхозой малай үбэлжэлгэ, түл абалгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Харууhалга, тэжээл муутай байhан дээрэhээ энэ колхозой нилээд олон толгой мал гарзалhан. Ахалагша хонишон Старковой отарада 67 толгой хонид, гол түлэб хурьгад гарзалаа. Хонидой түлэг хурьгалжа байха үедэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд — зоотехник Устинов, ветеринарна врач Ерофеев гэгшэд хонишодой ажалда туhалжа, малай үбэлжэлгые hайжаруулха талаар ямаршье хэмжээ абаагүй.

Ажалдаа хайша хэрэгээр хандаhан ахалагша хонишон Старковой хэрэгые сүүдтэ үгэхэ гэhэн шиидхэбэри арадай хиналтын комитет абаа.

Малай гарзалалгые саашадань гаргуулхагүйн тулада зохихо арга хэмжээ дары абахыень колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ дурадхаба. Мүн малай үбэлжэлгые өөhэдынгөө үдэр бүриин анхаралда абажа, шалгажа байхыень колхозой дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр Бельскидэ даалгаба.

* * *

Элхиин авто-заhабарилгын заводто, Загарайн леспромхоздо болон Эрхирэгэй совхоздо эд материалай үлэгдэлые болон тодхогдоогүй түхеэрэлгэнүүдые хэр зүбөөр бүридхэhэниие Загарайн аймагай арадай хиналтын комитет өөрынгөө заседани дээрэ hаяхан хаража үзэбэ.

Элхиин авто-заhабарилгын заводой главна бухгалтер Н. И. Имхеевэй хиналтаяа hуладуулhан дээрэhээ 26 тонно түмэрэй прокат, 204 килограмм зэд, сад, 60 килограмм гуулин металл, шабын түмэр, шифер болон бусад зүйлнүүд бүридхэлдэ ороогүй байгаа.

Загарайн леспромхоздо 9 зүйлэй элдэб материалнууд бүридхэлдэ абтаагүй байба. Мүн Эрхирэгэй совхозой главна бухгалтер И. М. Михайловай алмай hүлэрые ашаглан, тус совхозой главна инженер С. В. Сониев 27 зүйлэй элдэб эд материал бүридхэлhөө нюуhан байба.

Ушар иимэhээ Элхиин авто-заhабарилгын заводой директор К. С. Калинченко, главна бухгалтер Н. И. Имхеев гэгшэдтэ хатуу донгодолго, Загарайн леспромхозой директор С. А. Нархинов, главна бухгалтер Бодиев гэгшэдтэ — донгодолго соносхогдоhон; Эрхирэгэй совхозой главна инженер С. В. Сониев совхозой парткомой шиидхэбэреэр ажалhаа сүлөөлэгдэhэн, мүн совхозой главна бухгалтер И. М. Михайловта хатуу донгодолго соносхогдоhон байна.

* * *

Яруунын аймагай хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжые хангадаг комбинадай директор нүхэр М. И. Казарыкин өөрынгөө албан ажалда харюусалгагүйгөөр хандажа, үйлэдбэриингөө түсэб бэелүүлээгүй. Холын малшадай эрилтые хангаха нүүдэл мастерскойн автомашиные хубиингаа хэрэгтэ ашаглаа. Арад зоной хэрэглэмжые hайнаар хангаха тушаа республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлээгүй.

Эдэ дутагдалнуудые Яруунын аймагай арадай хиналтын комитет байгша оной январиин 29-нэй заседани дээрээ зүбшэжэ, харюусалгагүй ажалайнь түлөө М. И. Казарыкинда хатуу донгодолго соносхоод орхиhон байна.

Шухала асуудал табигдана

ГАРЗА ХОХИДОЛОЙ НЭГЭ ШАЛТАГААН

Колхоз, совхозууд доторойнгоо хэрэгсэлдэ адууhа малаа үүсэлдэг. Теэд тэрэ бүхэндэ гараhан миха, өөхэ, гэдэhэ доторыень бүридхэлдэ абадаггүй, саарhа дансынь зүбөөр табидаггүй, харин тэмдэглэhэн нэрэ зүүгээд лэ, хүдхаад хуймаад орхижорхидог гэжэ ревизиин актнууд соо ходол бэшэгдэhэн байдаг. Жэшээлхэдэ, 1964 ондо Хэжэнгын совхоздо 108 малай үүсэлэгдэhэниие шалгажа үзэхэдэ, 809 килограмм мяхан дутуу бүридхэгдэhэн байна. Эдиишын мяханда заал hаа тарган гү, али дунда зэргын хүшэтэй мал гаргадаг шуу. Хэрбээ дурсагдаhан совхоздо үүсэ болоhон малнуудые тарган, дунда зэргын хүшэтэй hэн гээд бодоо hаа, бүришье ехэ мяхан дутуу бүридхэгдөө. Тэндэ баhа үүсэлхэ малнуудые харууhалжа байhан эзэдhээнь абахадаа шэгнэдэггүй, миин хаража үзөөд лэ 100, 150, 200, 300 килограмм амидын шэгнүүртэй гээд тухайлбарилан тэмдэглэдэг. Шалгалтаар табигдаhан актые совхозой совет дээрэ хаража үзөөд, совхозой директор нүхэр Дугаров тэрэ заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха тухай захиралта гаргаhан. Теэд нүхэр Дугаровай энэ захиралта бэелүүлэгдээдүй, урдань байhан гуримгүй байдал мүнөө хүрэтэр үргэлжэлhөөр. Энээн тухай 1965 оной ноябриин 20-ной ревизиин акт дотор дахинаа тэмдэглэгдөө.

Үүсэлhэн малай мяханай шэгнүүрые багаар гаргадаг ябадал гансашье Хэжэнгын совхоздо бэшэ, харин хаа хаанагүй үзэгдэнэ. Энэ хадаа «булангиртай уhан соохоо загаhа бариха» дуратайшуулhаа ондоо хэндэ ашагтай байхаб?

Хяагтын совхоздо hүүлшын жэл хахадай туршада үүсэлэгдэhэн малай мяханай бүридхэлые үнгэрэгшэ жэлэй hүүлээр хаража үзэгдөө. Теэд юун тодорооб? Шалгагдаhан үе соо аяар 6940 килограмм мяхан багаар оршологдожо, совхоздо 5699 түхэриг 61 мүнгэнэй гарза ушаруулагдаhан байба. Зүгөөр гэмтэйшүүлынь элирүүлэгдэнгүй орхигдошоо.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой нэгэдэхи отделениин мал адуулагша нүхэр Цырендоржиевай харууhалжа байhан 420 килограмм амидын шэгнүүртэй үнеэе отделениин складые даагша М. С. Леус абаашажа үүсэлээ. Тиихэдээ акт соогоо үнеэнэй амидын шэгнүүрые 320 килограмм, 132 килограмм «сэбэр» мяхан абтаба гэжэ бэшээ. Энеэдэтэй бэшэ аал! 420 килограмм шэгнүүртэй үнеэн мал адуулагша Цырендоржиевай хашаа соохоо складай үүдэн хүрэтэр хүтэлүүлхэдээ, аяар 100 килограммаа гээжэрхёо гү?

Үүсэлхэ малаа урид шэгнэдэггүй, хамаагүй дайралдаhан лэ газартаа мухарюулдагынь тоншье таарамжагүй. Мүн акт табихадаа, малшаниие огто хабаадуулангүй, нэгэ талын лэ акт табигдана гэжэ Яруунын совхоздо элирүүлэгдээ. Иимэ дутагдал ондоо тээшье бии.

Үшөө нэгэ hонин жэшээ. Шергинскэ совхозой гурбадахи отделенидэ дунда зэргын тарган 148 килограмм амидын шэгнүүртэй гахай 1965 оной февралиин 23-да үүсэлээ. Тэрээнhээнь 108 килограмм мяхан абтаа. Хэдыхэн хоног үнгэрөөд байхада—мартын 18-да мүн тиимэ гахай үүсэлээ юм ха. Тэрэнэйнь амидын шэгнүүр 150 килограмм байhан. Теэд гараhан мяханиинь миил 65,5 килограмм гэжэ актда бэшэгдээ. Иимэ ушарай гаража байхада, тэрэниие шалгажа, шалтагааниень элирүүлхын хойноhоо хэншье оролдоогүй. Иимэрхүү баримтанууд Оймороой, Погранична, Борьёогой, Үдын совхозуудта болон бусад ажахынуудта элирүүлэгдэнхэй.

Республикын Хүдөө ажахын министерство эдэ бүгэдэ тухай мэдэжэ байбашье, мүртэй хэмжээ абадаггүй.

Ямар шэгнүүртэй амиды малhаа хэды шэнээн мяхан абтаха тухай нормонууд республикын ажахы бүридэ ондо ондоогоор тогтоогдонхой. Энэ хадаа тон зохидгүй. Буруу зүбыень тодоруулжа, гэмтэй нюурнуудые харюусалгада хабаадуулха, ажахыгаа дурсагдаhан хохидолто ушарhаа зайсуулха аргагүй болгоно.

Энэ шухала асуудалые урда мэтэ унжагайруулхагүй, хойшолуулангүй тон ойрын сагта зохихо хэмжээ абаха хэрэгтэй. Ажахын гарза хохидолдо ородог энэ нэгэ шалтагааниие зайсуулхын тула нютагай, ажахынуудай дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгүүдэй гэшүүд баhа ехэ оролдолго эдэбхи гаргаха ушартай.

И. ТЫЖЕБРОВ,
Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй дэргэдэхи ажалшадай гомдолой бюрогой гэшүүн.

ХАЛААХАЙ

hАЙРХУУГАЙ ҮГЭ hАЙБАТАЙ

Март hара гарабашье, мааруулдаг гэжэ маша зүб хэлсэдэг. Үдэрэй ута болобошье hаа, үбhэ хулhанай түлэг эдигдэжэ, үхэр малай харууhалагдаха үе саг хаям. Энээхэн лэ дабаа дабажа гарабал, саашаашье барагтай болохо hэн ха гээд баhал буруу хэлсэдэггүй.

Теэд үнэн дээрээ энэ hүүлшын дабаан дээрээ газардашаха ушар бии.

Үбэлэй шэмэрүүн hаранудта үүхи тулюураар ажаллаад, үхэр малаа үнгэ алдатарнь турааhаниинь багадаад, үшөө мүнөө үхүүлжэ хороожо байhан үнэншэмөөр бэшэ баримтанууд элирнэ.

Хэлэhэнээ баримталан харуулая.

Түнхэн нютагта ган гасуур болоогүй. Үбhэ тэжээлшье мундаргүй хуряагдаhан. Үхэр малаа үхүүлхэhээ байха заашье тураангүй ондо оруулмаар хаям. «Үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэбди, саhа мүльhэн дээрэшье сагаан эдеэ салгидуулхабди» гэжэ «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. Л. Полхонов аймагай суглаанууд дээрэ аргашьегүй гоёор айладхаhан гэхэ. Теэд юун бэ? Үгэhэн тэрэ үгэнүүдынь үлеэhэн миин сууха шэнги байшоо. Хонин hүрэг соонь хороhон, үхэhэн ушар бии. Жэшээнь, Гарма Эрбеевагай отарада 8 эхэ хонид, 5 хурьгад гарзалаа. 19 хурьгад дутуу гараа. Юундэб гээд асууга haатнай, эндэхи хонид шиигтэй хүйтэн байратай, харууhа муутай. Үбэл, хабаршье hаань, үбдэгсоо нойтон шабар соо байhан хонид яагаад турахагүйб! Турахаhаа байха үхэжэ байна хаям. Иимэ бузар бузгай юумэнэй эхилжэ, тохёолдожо байн гэhэй колхозой түрүүлэгшэ Полхонов ямаршье хэмжээ абаагүй байшоо. Хэрбээ мал ажал дээгүүрээ ходо ябадаг hаа, иимэ ушарай үзэгдэхэтэйнь адли усадхаха байгаа бэшэ гү? Мүнөө хожомдоо. Нүхэр Эрбеевагай олохон хонид хэлсээтэйхэн лэ болоод байна. Яагаад тэдэнииень бүтэн бүлеэнээр ондо оруулха тухай нүхэр Полхонов одоол бодомжолог! Үгыhөө хожомынь дээрэ гэлсэгшэ гү?!

Зай, тиигээд, үнөөхи «саhа мүльhэн дээрэшье hаа (үбэлдөөшье гэhэн удхатай юм ааб даа) сагаан эдеэ салгидуулха» гүүртэнүүд тухайнь яажа мартажа болохоб! Теэд теэд... Хонгоодоройой, Гүжэрэй фермын үнеэд үбhэ тэжээлээр дуталдашана. Һаалгаяа хэхэ болоходоо hаалишадынь хоёр-гурбан час соо хойно хойноhоо hубарилдаха юм. Үнеэнэй хүхэндэ бүлеэн уhа, полотенци хүргэхэ, нидхэрхэ гээшэ үбэл болохотой адли мартагдашоо.

Иимэ байхада, hүн доошоо бороогүй яахаб. Угайдхадаа тэрэ массаж, нидхэрэлгэ хэхэеэ яаhан hаалишад бэ? Хүтэлбэрилэгшэдэй хэрэгсээнгүй хаяжархихада иимэрхүүл байдаг хаям даа. Анхарал хандуулаад, ажалынь hайтар эмхидхэбэл, hү hаалинь заяандаашье доошоо орохогүй hэн.

Мүнөөмнай малаа үхүүлхэhээ байтагай, нэгэшье толгой тураахa гээшэ онсо ушарал мэтээр харагдаха, шүүмжэлэгдэхэ ёhотой бшуу.

Эндэ мал зэмэтэй бэшэ, харин тэрэ забагтаа хүрөөгүй залхуу заримууд, мүн өөрөө нүхэр Полхонов зэмэтэй гээшэ хат!

Гэм зэмээ мэдэрыт! Мал ажал дээрээ яаралтай хараарай!

Р. ЦЫБИКОВ.

ШЭНЭ ИСПАНИИН ТЭМСЭЛШЭД

Франкис хэсүү хатуу хэһээлтын, үнэн мэдээсэлэй үгы байһан оршон байдалда Испаниин Коммунис партни бухы элэ жэлнүүдтэ арадай хэблэл тарадаг байгаа. Газетэ, листовко, плакадуудые арад зониие эмхидхэнэ, тэдэнэй дунда үнэн үгэ тараана. Олонхи ушарта эдэнь хуушаршаһан машинануудаар барлагдадаг. Заримдаа саарһаар, набор хэхэ шрифтээр хомордодог, тиигээд бэрхэтэй байдал ушардаг юм. Нюуса хэблэлые тараагшад бодото баатаршалга гаргадаг байна. Сагай ерэхэдэ, арад зониие эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалай түлөө ами наһаа үгэһэн тэдэ эрэлхэг зоригтой хүнүүдэй нэрые бухы дэлхэй дуулаха байха.

Испаниин үргэн улад зон, тэрэ тоодо урдань Франкые дэмжэжэ байгшадшье, үнэнтэ байдал харуулһан мэдээсэлые һонирхоно, һанал бодолоо сүлөөтэйгөөр хэлэхэ арга боломжо бэдэрнэ. Национальна талаараа бэеэ даааха байдал хамгаалан, каталон, баск болон галис яһатан нюуса хэблэлые хэрэглэнэ.

Компарти мүнөө бухы орон соогуур тарадаг, үргэн ниитэ арад зондо мэдээжэ болонхой хэдэ хэдэн хэблэл гаргажа байдаг. Эдэ газетэ, листовконууд арадай эрхэ сүлөөе хамгаалжа, бүхэлгаа болон демонстраци эмхидхэхые, франкис хара хархис журамда эсэргүүсэн тэмсэхыень ажалшадые уряална. Манай хэблэл коммунистнуудта, бусад патриодуудта эсэргүү франкис сүүдые элишэлэн харуулдаг, сүүлэй шиидхэбэри дахин хараха, политическа хэрэгээр хаагдагшадые сүлөөлхэ эрилтэ табидаг. Нюуса хэблэлэй нүлөөе, нэрэ хүндые франкис хэблэлшье мэдэрхэ баатай болоно. Тиигэжэ франкис хэблэл манай газетэ болон листовконуудай дүдэтэ хүсые буурулха зорилготойгоор заримдаа арсалдаа, булялдаа эмхидхэдэг юм.

Нюуса хэблэлэй иимэ ехэ хүгжэлтэнь ороной худэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ургалтые, демократическа хүсэнүүдэй амжалтые гэршэлэн харуулна. Гансахан Мадрид хотодо Испаниин Компартиин ЦК-гай түбэй хэблэл — «Мундо обреро» газетэһээ гадна, ниислэл хотын металлистнуудай «Металь», түмэр замшадай «Карриль». Испаниин комсомолой хэбладаг «Нуэстро Камино», түрүү интеллигенциин гаргадаг «Альта Вос», коммунист студентнэрэй «Вангуардия» гэдэг газетэнүүд хэблэгдэдэг. Тиихэдэ Каталониин коммунистнууд «Требали», Баскын коммунистнууд «Эускади обрера» гэжэ газетэнүүдые хэблэнэ. Парти тарашадта зорюулжа, «Вос дель Камно» гэһэн тусхай газетэ гаргана.

Нюуса газетэнүүд мүн Лос-Палмас, Кордово, Сантандера, Астури болон бусад олон хотонуудта гаража байдаг. Энэ жэлдэ нюуса шэнэ газетэнүүд нэмэжэ бии болоо. Тэдэнь үргэн олон уншагшадтай болоко, франкизмда эсэргүү хүсые олонинтын дунда хүгжөөн батадхаха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Нюуса хэблэлдэ хүдэлмэрилхэ гээшэ бэрхэтэйшье, аюултайшье хэрэг. Манай партиин баатар габьяата хүбүүн Хулиан Гримауе нюуса хэблэл эмхидхэһэнэйнь түлөө зэмэлһэн байгаа. Нюуса хэблэл эмхидхөжэ тарааһанайнь түлөө манай олон нүхэдтэ зэмэ ашаглаһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр Бургосой, Карабанчелиин түрмэнүүдтэ, мүн франкис зонхилогшодой бусад шорон хаалтануудта олон жэлэй турша соо зобожо байна. Коммунистнууд хамаг бэрхэшээлые эрэлхэг зоригтойгоор дабан, Испаниин ажалша арад зондо үнэн үгэ дуулгана.

Испаниин газар дээрэ Америкын сэрэгэй баазануудай ямар ехэ аюул ушаруулжа болохо, байһаниие элирүүлһэн хэдэ мянган листовконууд бухы орон дотор тараагдажа байна. Франкын газетэнүүд Испаниин дэбисхэр дээрэ тээсгэн бута һурэжэ унаһан Америкын самолёдууд тухай бэшэхэ баатай болоо һэн. Теэд энэ аюулые зөөлэрүүлхэ һэдэлтэтэйгээр, «гэнэ боложо» агаарта бомбардировщик бензозаправщигтай мүргэлдөө» гэжэл мэдээсэһэн байна.

Нюуса хэблэл энэ ушарые айхабтар ехэ аюултай ябуулга гэжэ тайлбарилаа. Атомна бомбо шагтагалаад Испаниин огторгойгоор ниидэжэ ябадаг Америкын самолёдууд хэды аюул ушаруулжа болохо байнаб гэжэ үнэн сэхыень манай газетэ, листовконууд арад зондо хөөрэжэ үгөө. Түрэл газар дээрээ хари гүрэнэй сэрэгэй баазануудые байгуулгада эсэргүүсэн тэмсэхыень, США-гай посольствын байшангай урда дурагүйдэлгын жагсаалда хабаадалсахыень политическа ондо ондоошье үзэл бодолтой испанецуудта манай хэблэл хандаһан байна.

Нюуса хэблэлэй нүлөөе һуларуулхын тулада Франкын правительство хамаг хүсэ шадалаа гаргана. Янза бүриин арга мэхэ хэрэглэнэ. Зүбшөөлтэйгөөр гарадаг газетэнүүд үнэлэһэн арадай хүсэл бодолые элирүүлнэ тэһэн хэбэр үзүүлэн, хэблэл болон цензура тухай хуулиин хараа түсэбые парламент дээрэ зүбшэнэ.

Эдэ бухы хара мэхын гаргагдажа байбашье, нюуса газетэнүүдэй нүлөөн ба хүндэтэ үүргэ үдэр бүхэндэ ургажа, үргэн олон уншагшадай һанал бодолые улам ехээр татажа байна. Нюуса хэблэл—Испаниин ерээдүйн демократическа хэблэлэй дуушад мүн,

Хесус САИС,
Испаниин Коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн.
(АПН).

25 ороной уран зохёолшод, эрдэмтэд болон уран зураашадай хамтын хүсөөр «Эб найрамдалай сэнхир дэбтэр» Москвада бэлдэгдэжэ байна.

АМГАЛАН БАЙДАЛ ТУХАЙ ЗОРИГЖОЛТО ҮГЭ

Энэ ном үшөө хэблэгдээдүй, тиигэбшье намтарынь һүртэйгөөр эхилэнхэй.

Үнгэрэгшэ хабар Галина Уланова, Сергей Конёнков, Юрий Гагарин, Сергей Герасимов, Дмитрий Шостакович болон Нобелевско шангай лауреат Николай Семёнов гэгшэд мүнөө үеын эгээн шухала асуудалда—ядерна дайе сарахын түлөө арадуудай тэмсэлдэ зорюулагдаһан хүсэн түтэс һанал бодолой зузаан ном хамтын хүсөөр гаргая гэһэн дурадхалтайгаар совет болон хари гүрэнэй эрхим түрүү хүнүүдтэ хандаһан байгаа. Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Энэ ном дотороо хүн түрэлтэнэй ерээдүйн амгалан һайхан байдал байгуулхын тула оролдодог, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон уран зохёолшод, эрдэмтэдэй, хүгжэмшэд болон киногой ажал ябуулагшадай, уран зураашад ба зүжэгшэдэй хэлэһэн үгэ, дүрыень тунхаглахамнай. Эндэ бэшэгшье, статьяшье, зурагшье, рассказшье, шүлэгшье ороха байха. Гол түлэб дэлхэй дээрэ эб найрамдал яажа хамгаалхаб гэһэн танай һаруул бодол һайхан үгэ хоёрые хүнүүдтэ дамжуулхаа хүсэнэбди».

Иимэ Хандалга хари хэлэн дээрэ оршуулагдажа, дэлхэйн олонхи гүрэнүүдтэ эльгээгдэһэн юм.

Ехэ үни болоншьегүй, Хандалгада харюунууд ерэжэ эхилбэ. Шог ёгто зураг зурадаг алдаа суута Жан Эффелиин түрүүшын зураг Парижһаа ерэбэ. Таалалдажа байһан хоёр гулабхаа эльгээгээ. Удаань Рокуэлл Кентһээ зураг ерэбэ. Хаб хара тэнгэри доро хяа бута һурэжэ һандаршаһан хотын гудамжада зогсожо байгаа жаахан хүбүүнэй зураг эльгээгээ. «Манай хүүгэдтэ иимэ байдал хүртэхэнь аал?» гэжэ доронь бэшээтэй.

Мүнөө үеын Америкын элитэ ехэ уран зурааша тус дэбтэр зохёолгодо айхабтар эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. «Һайхан сэдьхэлтэ Уланова, Гагарин болон бусадай гараа табиһан Хандалга абахатаяа хамта тэрэнээ олон дахгаар буулгуулаад, танай зүбшөөлшьегүйгөөр уран зохёолдо, искусствада хабаатай американецуудта эльгээһэн байнаб»,—гэжэ Рокуэлл Кент бэшээ һэн. Тэрэ өөрынгөө һайн дураар тус Хандалгые США-гай Искусство болон литературын академиин национальна институдай 250 гэшүүдтэ, мүн хэдэ хэдэн эрдэмтэдтэ эльгээгээ.

Кентын оролдолго ехэ туһатай байба. Тэрэнэй эльгээһэн Хандалгатай танилсаад, олон түрүү американецууд материалнуудаа Москва эльгээгээ. Уран зохёолшо Бенджамин Аппель хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ очерк бэшээ.

Эльгээгдэһэн хэдэ хэдэн харюунуудһаань харахада, Баруун Германиин нацистнуудай һүрхэйтэхые болюулха гэжэ дэлхэйн олониитэ эрилтэ табина. Энэ һанамжые Югославиин уран зурааша Милун Митрович бэшэг соогоо иигэжэ тодорхойлно: «50 жэлэй туршада Германи Европые хоёр дахин гэшхэһэн, галдаһан, һүйдхэһэн байна. Нацис алууршад Атлантикаһаа Сталинград хүрэтэр, Нарвигһаа Тобрук хүрэтэр хүнэй шуһа адхаруулаа. Баруун Германиин атаа мэеэ булялдагшадай аюултай байһые бухы арадууд мэдэхэ ёһотой. Тэдэнэй зэбсэгжэлгые болюулха, түрүүшын ээлжээндэ атомна зэбсэгтэй болохыень хориходо зэргэтэйбди».

Норвегиин санъаартан Рагнар Форбекк, Франциин уран зохёолшо Морис Дрюон, Чилиин сенатор Балтазар Кастро, совет уран зурааша Мартирос Сарьян, Бельгиин мүнхэрһэн хатан хаан Елизавета, Монголой Эрдэм ухаанай академиин президент Ширэндэб болон бусадай хурса бодол «Эб найрамдалай сэнхир дэбтэр» дотор ороходо байха.

Эб найрамдал хамгаалха гэһэн дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүнүүд американска империалистнуудай Вьетнамда, Доминиканска Республикада, дэлхэйн бүмбэрсэгэй ондоо газарнуудта зэрлиг муухай ааша тушаа ээбүүрхэн бэшэнэд. Энээн тухай Аргентинын уран зохёолшо Мария Роса Оливер, Энэдхэгэй олониитын ажал ябуулагша Аруна Асаф Али гэгшэд бэшэнэ. Гватемалын президент байһан Хакобо Арбенс Гусман дайнда эсэргүү дүлэтэ үгэ хэлэһэн байна. Фашистнуудта эсэргүү хандуулагдаһан, «Берлиндэхи халуун зун» гэжэ мэдээжэ роман бэшэһэн Австралиин уран зохёолшо Димфна Кьюсак «хүйтэн дайнай» муу муухай нүлөөн тухай «Эб найрамдалай сэнхир дэбтэртэ» бэшэнэ. «Дайнһаа хойшо үнгэрһэн 20 жэлэй туршада баруун тээхи гүрэнүүдэй нэгэшье үхибүүн бодото байдал гээшые үзөөгүй. Үдэр бүри, час бүри радио, газетэ болон кино «хүйтэн дайгаар» хүнэй толгойе балартуулна. Тиин хүн түрэлтэнэй урдань үзэһэн дайнуудһаа улам шэрүүн, дэлхэйн гурбадахи дайнай аюул залуушье, наһатайшье хүнэй ажабайдалые мухардуулна»,—гэжэ Австралиин уран зохёолшо бэшэнэ.

«Эб найрамдалай сэнхир дэбтэр» бэлдэгдэжэ байна. Теэд энэ ном хүнэй сэдьхэл хүдэлгэхэ болото баримта болохо байһаниинь мүнөөшье элирэнхэй. 25 ороной 57 материал ороо. Эб найрамдалай дохёо татаһан һайн һайхан шэнжэтэй үгэнүүд ерэжэ үргэлжэлһөөр. Искусствын олон тоото ажал ябуулагшад ехэ һонин юумэ эльгээнэ. Венгриин скульптор Кишфалуди-Штробль Венгриие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами бэеэ зорюулһан совет сэрэгшэдэй хүшөөгэй зураг эльгээгээ. ФРГ-гэй поэт Карл Рогаль зураг болон шүлэгүүдээ, Америкын композитор Винсент Персишетти эб найрамдал тухай хүгжэм дуу дамжуулаа.

Манай совецшье искусство, литературын ажал ябуулагшад, эрдэмтэд «Эб найрамдалай сэнхир дэбтэр» зохёохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Поэт Петрусь Бровка, шатараар дэлхэйн чемпион байһан Василий Смыслов, уран зурааша Борис Пророков, академик Андрей Колмогоров болон бусад эб найрамдалай түлөө шударгы тэмсэлшэд байһанаа харуулаа. «Дайн ба амгалан байдал» гэһэн кино табиһан режиссёр Сергей Бондарчук сэдьхэл бодол тухайдаа бэшээ.

«Эб найрамдалай сэнхир дэбтэр» дайе сараха, бүү зэбсэг хурааха, эб найрамдал мандуулха хэрэгтэ бухы дэлхэйн үнэн сэхэ түрүү хүнүүдэй дүлэтэ тэмсэлэй мүнхэ гэршэ болохо байһаниинь дамжаггүй.

Феликс ПОНЕВЕЖСКИЙ,
(АПН).

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

Совет экономико шэнэ эршэтэйгээр хүгжэхэ

РИМ, мартын 16. (ТАСС). Шэнэ Советскэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проект угаа шухала документ болоно: энэ түсэб Советскэ Союзай экономикын саашанхи хүгжэлтын зам нээжэ үгэхэ, мүн уласхоорондын ехэ удха шанартай гээд Италиин элитэ ехэ экономист, Римэй университедэй профессор Винченцо Вителло ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Өөрынгөө экономикые ашаг олзо ехэтэйгээр табиха гэһэн СССР-эй эрмэлзэлгэдэ баруун оронуудтахи түрүү үзэл баримталдаг хүнүүд ехээр һонирхоно гээд В. Вителло үргэлжэлүүлэн хэлээ. Экономическа нарин нягта тооцолгодо үнэлэһэлэн экономикын ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэхээр тодорхойлогдонхой. Энээнһээ ажалай бүтээсэ, түсэблэлгыншье амжалта дулдыдаха байна. Түсэблэлгын демократическа ёһоор, общественные бухы гэшүүдэй эдэбхитэйгээр, ушар ёһо мэдэн хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэдэг байһаниинь нилээд һонирхолтой. Түбэй газарһаа хүтэлбэрилгые болон тус тус предприятинуудай экономическа үүсхэл болон бэеэ даанги байлгые хүгжөөлгые таарулгаар табиха гэһэн ябадал угаа зүб хараа бодол гэжэ намда һанагдана гээд Вителло онсолон тэмдэглээ. Советскэ Союзда хүтэлбэрилгын онол аргануудые, түсэблэлтые нарижуулан һайжаруулга совет экономикын саашанхи хүгжэлтые урид хараха арга олгоно.

Социалис оронуудай киноискусствын амжалта

БУЭНОС-АЙРЕС, мартын 16. ТАСС-ай корреспондент И. Архипенко иигэжэ дамжуулна: Аргентинын курортно город Мар-Дель-Платада уласхоорондын VIII кинофестиваль боложо дүүрэбэ. Жюриин гэшүүдэй, тэрэшэлэн олон тоото кинокритигүүд болон хүн зоной нэгэн адли һанамжын ёһоор «Республика мандаха болтогой!» гэжэ чехословак режиссер Карел Кахин гэгшын кинокартина эрхим фильм гэжэ мэдэрэгдэһэн байна. «Тэрэниие би һайн мэдэдэг байгааб» гэжэ фильмдэ режиссерско хүдэлмэри эрхимээр дүүргэһэнэйнгээ түлөө «Южный крест» гэжэ ехэ шангые Италиин режиссер Антонио Пьетраньели абаһан байна.

Совет киноискусство фестиваль дээрэ ехэ амжалта туйлаа. Евгений Лебедев Аргентинын хүн зондо ехээр һонирхогдожо, тэдэнэй һанал сэдьхэлые ехээр татадаг байгаа. Е. Лебедев эрэшүүлэй ролиие эрхимээр наадаһанайнгаа түлөө «Южный крест» гэжэ ехэ шанда хүртэһэн байна. Лебедевэй шагнал режиссер Вадим Дербеденовэй шагнал бололсоно.

Эхэнэрнүүдэй ролиие эрхимээр наадаһанайнгаа түлөө француз актриса Мирейе Дарк шанда хүртөө.

Богони метражна эрхим фильм гэжэ Польшын «Кабаре» гэжэ фильм мэдэрэгдээ. «Воскресениин 6 часта» гэжэ Румыниин фильмдэ тусхай шан олгохоор жюри шиидхээ.

Олон тоото кинокритигүүдэй һанамжын ёһоор «энэ жэлэй фестиваль урдынхинуудта орходоо һуратгүй һайнаар үнгэрөө». «Энээндэ фестивалиие эмхидхэгшэдэй габьяань ехэ. Тэдэнэр жюридэ хабаадахыень Григорий Козенцев болон бусад киноискусствын ехэ ажал ябуулагшадые уриһан байна» гээд «Ультима Ора» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Совет киногой недели Буэнос-Айреста үсэгэлдэр эхилээ. Совет фильмүүдые харахые хүсэгшэд угаа олон. Фильмүүдые урид харахын тулада билетүүд үни хада худалдагданхай. «Дайн ба эб» гэжэ картиные хараха гэжэ аргентинынхид ехээр хүлеэн ядажа байнхай. Энэ фильмһээ гадна, «Намарай һүүлшын һара», «Мартагдаһан элинсэг хулинсагуудай һүүдэрнүүд», «Оптимистическэ трагеди», «Солдадай эсэгэ» болон бусад картинанууд харуулагдаха юм.

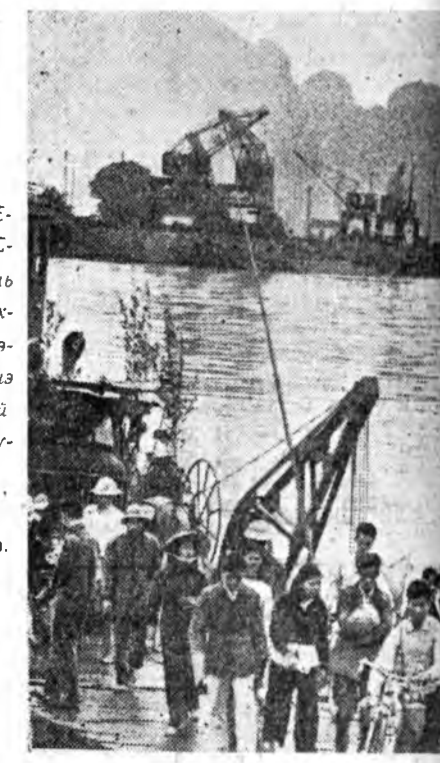

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Куангнинь провинциин «Ха-ту» шахтын горнягууд хүдэлмэриһөө бусажа ябана. Энэ шахта Советскэ Союзай туһаламжатайгаар түхеэрэгдэһэн юм.

ТАСС-ай фотохронико.

„Джеминай-8" ниидэлгээ таһалдуулба

НЬЮ-ЙОРК, мартын 16. (ТАСС). Газарай нюруунһаа 185 миль үндэртэ замбуулинай «Джеминай-8» гэжэ онгосо «Агена» гэжэ ракетэтэй холбогдобо. Энэ хадаа газарые табадахяа тойроходонь бэелүүлэгдэһэн байха юм.

Холболгые бэелүүлхын тулада кораблиин экипаж космонавтнууд Армстронг болон Скотт «Агенын» замда гараха зорилгоор замаа оло дахин хубилгаха ушартай болоһон байна.

Онгосоёо холбоһонойнь һүүлээр «Джеминай-8» кораблиин экипажда амарха гэһэн захиралта үгтөө.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 17. (ТАСС). Америкын «Джеминай-8» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгые хүтэлбэрилэгшэд замаа хубилгаха оньһо түхеэрэлгынь муудаһан дээрэһээ газарые долоодохёо тойрожо ябахадань онгосые үсэгэлдэр буулгахаа баатай болоо. Тиигэжэ космонавтнууд Армстронг Скотт хоёр үсэгэлдэр Нью-Йоркын сагаар 9 час 40 минутада Окинава аралһаа зүүлжэ, 500 миль тухай зайда бууха баатай болоо.

«Джеминай-8» онгосын ниидэхэ программын ёһоор космонавтнуудай һуужа ябаһан онгосо 3 сүүдхын турша соо ниидэхэ ёһотой байгаа. Энэ үе соо «Джеминай-8» онгосын экипаж замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын түүхэдэ анха түрүүн «Агена» ракетэтэй онгосоёо холбохо зэргэтэй байһан юм. Тус ракетэ энэ зорилгоор замда гаргагдаһан байгаа бшуу. Тэрэшэлэн космонавт Скотт онгосоһоо гаража, хоёр час үлүүтэй саг соо тэрэнэйнгээ газаа тээ ниидэхэ гэжэ мүн лэ хараалагдаһан байгаа.

Замбуулинай онгосонуудые жолоододог Хьюстондохи центрһээ мэдээсэһэнэй ёһоор «Джеминай-8» онгосые ракетэтэй холболгын түрүүшын хуби гэмгүй һайнаар бэелүүлэгдэһэн байгаа. «Агена» ракетэтэй холбогдоһон онгосо гэмгүй һайнаар ниидэлгээ үргэлжэлүүлжэ ябана гэжэ онгосын командир Армстронг газарта мэдээсээ. Гэбэшье удангүй ракетэтэй холбогдоһон онгосын оньһо түхеэрэлгэнүүд тогтууригүй боложо, хажуу тээшээ, дээшэ доошоошье хэлбэлзэдэг болоо.

Космонавтнууд «Агена» ракетые хараалагдаһан сагһаань урид онгосоһоо һалтааха баатай болоһон байна.

Ракетэһээ һалаһанһаа һүүлээршье «Джеминай-8» онгосо залан жолоодохын аргагүй зандаа байгаа. Онгосые буулгаха ракетын хүдэлгэгдэхэһөө 50 минутын урда тээхэнэ онгосоёо тогтууритай болгожо шадааб гэжэ Армстронг мэдээсээ.

Тиимэ болохолоороо, «Джеминай-8» онгосын ниидэлгын программын оройдоол зарим хубинь бэелүүлэгдэһэн байна.

„Антлантическа һанал нэгэдэлгэ" һуларна

ПАРИЖ, мартын 16. ТАСС-ай корреспондент Ю. Лопатин иигэжэ дамжуулна:

«НАТО тушаа Франциин ээлһэн хараа бодол эндэхи политическэ шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор баруунай бүлэглэл доторхи байдалда горитойгоор нүлөөлөө.

Эндэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Франциин хараа бодолдо атлантическа нэгэдэлэй гэшүүн оронууд ондо ондоо һанамжатай байшоо.

Тус асуудалаар бултанайнгаа хүлеэн абажа шадахаар мэдүүлгын текстые НАТО-гой гэшүүн 14 ороной (Франциһаа бэшэ оронуудай) түлөөлэгшэдэй Парижда болоһон заседани удаан саг соо зохёожо шадаагүй. Тус мэдүүлгэ хадаа Франциин правительствын меморандумда хамтаараа үгэһэн харюу болохо ёһотой байһан юм.

Хэблэлэй гэршэлһэнэй ёһоор, хэдэ хэдэн орон өөһэдынгөө зүгһөө эрилтэ табиһан, арсаһан байна. Тусхайлбал, Норвеги Франциин хараа бодолые элитээр шүүмжэлэлгые буруушаагаа, Дани зөөлэншэг харюу үгэхые дурадхаа, Португали мэдүүлгын түрүүшын текстдэ хэдэ хэдэн заһабаринуудые оруулаа. Эндэхи «Монд» гэжэ нүлөө ехэтэй газетын бэшэһэнэй ёһоор, хамтын мэдүүлгын түрүүшын вариант горитойгоор хубилагдажа, хэдэ хэдэн делегацинуудай эрилтын ёһоор нилээд ехээр зөөлэрүүлэгдэһэн байна. Урда тээнь Франци «Шүүмжэлэгдэхээр» хараалагдаһан байгаа һаа, мүнөө гол түлэб «атлантическа союзда үнэн сэхэ байһан» тухайнь мэдүүлгэ соо элирхэйлэн хэлэгдэһэн байха юм.

«Арбан дүрбэнэй» хамтын мэдүүлгэ энэ недели соо толилогдохоор хүлеэгдэнэ. Гэхэтэй хамта Франциин правительствын хараа бодолдо мэдүүлгын нүлөөлжэ шадаха байһанда нютагай политическэ шэнжэлэгшэд үшөөл үнэншэн этигэнэгүй.

«Америкын болон Канадын баазануудые, тэрэшэлэн НАТО-гой штабуудые ондоо газарта абаашаха хэрэгтэй болоо» гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Франциин правительствын үүсхэл тушаа Франци дотороо угаа ехэ салдаан болоно. «Атлантическа һанал нэгэдэлгые» үгы хэхые хүсэжэ гэжэ Франциин хүтэлбэрилэгшэд НАТО-гой талые ехээр харадаг фирмашуул зэмэлнэ, жэшээлхэдэ Франци «баруун оронуудһаа тусгаарлажа» «гансаардаха» гээд айлгажа католическа «Круа» газетэ дуудаһон байха юм.

Иимэ «баримтануудта» харюу хэлэхэ зуураа, НАТО тушаа правительствын шиидхэбэри ороной аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ гээд ЮНР гэжэ зонхилхы партиин генеральна секретарь Жак Бомель тэмдэглэһэн байна. «Вьетнамдахи байдал, Вьетнамдахи дайн байлдаае үргэдхэлгэ болон бухы дэлхэй дээрэхи дайн дэгдэхэ попребой тэһэрхэ аюул тохёолдохо байна. Атлантическа союзда үнэн байбашье, Франци өөртөө хамаатай өөрынгөө һайшаадаггүй һанал бодолнуудай талые харан, дайнда татагдажа орожо болохоор ябуулга хэхые хүсэхэ шөөхэгүй байна...» гээд тэрэ Ницца да өөрынгөө партиин информационно суглаанай үсэгэлдэр үдэшэ болоһон мэдүүлээ.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ**

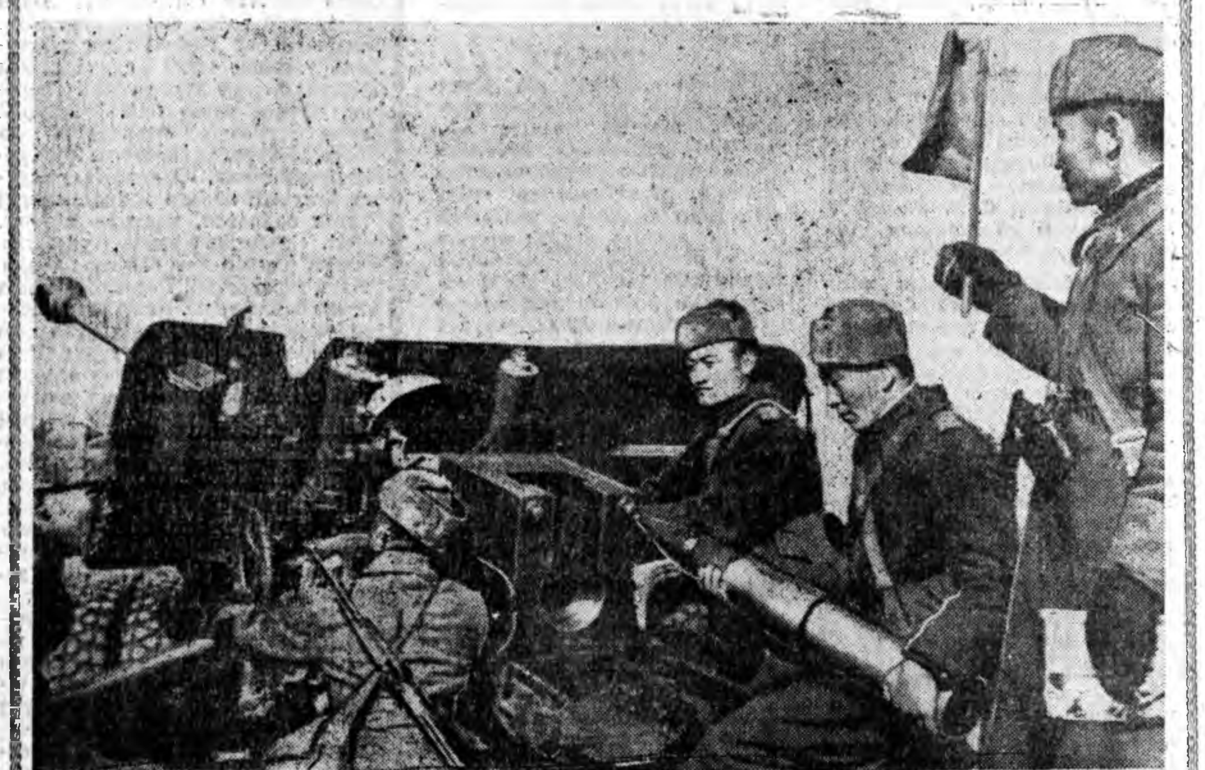

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ-РЕВОЛЮЦИОННО АРМИИН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Монголой Арадай-революционно армиин 45 жэлэй ой 1966 оной мартын 18-да гүйсэбэ. Зураг дээрэ: дээдэ таладань—артиллеристнүүд сэрэгэй һургуули хэжэ байна; доодо таладань—сэрэгэй подразделениүүдэй нэгэндэ. Һүүлшын һонинуудые шагнахын тулада солдадууд суглараад байна.

МОНЦАМЭ-гэй— ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Бэлэдхэлэй шалгалта» гэһэн түрүү бэшэг; республикын малшадай 1966 оной социалис уялга; ТАСС-ай мэдээсэл—«Космос-110» амжалтатайгаар ниидэжэ тэхэрээ»; ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэнэбди» гэһэн гаршаг доро материалнууд; «Советскэ Росси» газетын мартын 15-най номерто толилогдоһон «Гаргаша багатайгаар ехэ продукци!» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: редакциин үдэрэй почтоһоо; хилын саанахи һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Наукын һонинууд» гэһэн гаршаг доро АПН-эй корреспондент Аркадий Симонянай «Дурасхаалай мүрнүүд» гэһэн корреспонденци; элдэб һонинууд.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3[illegible], отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01470. Зак. № 170.